

OPOZICIJA SOVIETIJOJE VIS DIDĖJA...

New York Times Magazine, savaitinis žurnalas, š.m. rugsėjo 10 d. laidoje idėjo svarbų Anatole Shub straipsnį apie pasipriešinimo sovietams judėjimo didėjimą ir sovietų represijas, atsaką.

Autorius pirmiausia nurodė į š.m. birželio 21 d. įvykį, kai buvo suimtas vienas žymiųjų pasipriešinimo režimui veikėjų -- Petras Jakir. Jo suėmimas žymi pasikeitusią režimo laikyseną -- smūgių ideologiniams priešams kryptimi.

Toji paskmarkėjusi kova, kurią veda sovietų žvalgyba -- KGB -- prasiidėjusi praėjusią žiemą ir koki laipsnį ji pasieks -- dabar sunku numatyti. Autorius mano, kad režimas pasiryžęs atsikratyti ypač intelektualų -- pasipriešinimo veikėjų (vad. dissidents). Turima žinių, kad tik Ukrainoje suimta daugiau kaip šimtas intelektualų.

A. Shub, pernai daug rašęs "The Washington Post" dienraštyje ir apie Lietuvą, Kudirką, toliau nurodė į Sovietijoje vis plintančią pogrindžio spaudą -- vadinamus "samizdat" leidinius. Dauguma jų spausdinama ant plono popieriaus, kai kurie jų pasiekia ir Vakarų. Kai anksčiau tie leidiniai turėjo daugiau nepolitinių, bet kultūros gyvenimą apžvelgiantį pobūdį, tai maždaug pometų ar dviejų Chruščiova pašalinus tie leidiniai virto vis labiau politiniais.

Apie tų leidinių -- politinių -- apimtį gali liudyti kad ir radijo siųstuvų Liberty, Muenchene, archyvas -- nuo 1968 m. ten surinkta, Vakarų pasiekusių, daugiau kaip 2.000 dokumentų ir jie sudaro net daugiau kaip 12.000 puslapių.

Sovietų spauda, ligšiol bandžiusi sudaryti įspūdį, kad tokių leidinių net nesą, pastaruoju metu jau viešai prisipažįsta -- jie net plačiai pasklidę krašte... KGB š.m. sausio mėn. vykdė kratas, tačiau pats žymiausias tų leidinių -- "Paskutinių įvykių kronika" -- ne taip seniai išleido Kronikos 24 ir 25 laidas ir jos, nors ir kiek pavėluotai, pasiekė ir Vakarų.

Jei režimas vis labiau smogia tiems veikėjams, tai, iš kitos pusės, ir jie vis labiau kritiškai pasisako prieš režimą ir kečia vis naujus klausimus. Pvz., leidiniai vis daugiau svarsto ūkinius klausimus ir ypač nuo 1970 m. pabaigoje vykusių riaušių Lenkijoje.

Be to, "Samizdat" leidiniai vis daugiau savo turinio vietos bei reikšmės skiria ir ne tik Maskvai, bet ir kitoms sovietų imperijos sritims -- pvz. nerusiškomis Baltijos

POSŪKIS Į DEŠINĘ

Nixono populiarumui didėjant

Paskutiniai būsimų rinkimų nuotakų tyrinėjimai rodo, kad prezidentas Nixonas gali pasidžiaugti bent 50% jų pasitikėjimu, o jo oponento McGoverno populiarumas paskutiniuoju laiku net sumažėjo. Šiandien už jį nebalsuotų nė 30%. Newsweek Stewart Alsop, aiškindamasis tos krypties priežastis, spė-

respublikoms. 17 Latvijos komunistų laiško paskelbimas buvo pirmoji tokio dėmesio apraška. Sekė įvykiai Lietuvoje. Pasak autoriaus "protestų Lietuvoje judėjimas gali būti pats sunkiausias Brežnevui bei o sėbrams sudoroti. Nors Lietuva -- mažas kraštas, tačiau tautinis, nacionalistinis judėjimas pasirodė esąs pats stipriausias šiuo laikmečiu ir patraukias vis didesnes masių simpatijas... Kas vyksta Lietuvoje, netenka abejoti, labai atidžiai sekama žymiai daugiau gyventojų turinčiose Ukrainos ir centrinės Azijos mahometonų respublikose".

Tie leidiniai, pats pasipriešinimo judėjimas -- labai Kremlui nemalonus. Pasak Shub, Brežnevas su savo draugais norėtų grįžti prie Stalino laikų nuožmaus teroro metodų ir belieka spėlioti, ar režimas sugebės ilgesnį laiką reikšti kiek abejingas nuotakas judėjimo atžvilgiu, ar... jau teks susidurti su vis aštrėjančiomis represijomis, priespaudos priemonėmis. (E)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

ja, kad kraštas šiuo laiku pergyvena toki pat posūkį į dešinę, kaip trisdešimtais metais į kairę. Faktinai tai jau buvę aišku 1968 metais, kada Nixonas kartu su Wallace surinko 56% rinkimų balsus.

Tą patį negalima pasakyti apie demokratų partijos vadovaujančius sluoksnius ir žurnalistus, jie daugiau palinko į kairę. Kad laimėjus nominaciją, McGovernas sekmingai pasinaudojo kairiųjų talka. Jos tačiau neužtenka laimėti prezidentūrą. Tokioje Californijoje McGovernas demokratų pirminiuose rinkimuose surinko 45% balsų ir laimėjo visą to krašto delegaciją į demokratų konvenciją. Tie 45% buvo apie 1,5 milijonų rinkikų, lapkričio mėnesį balsuos tačiau netik demokratai, bet visi 8 milijonai Californijos rinkikų. Kad laimėjus to krašto elektorius McGovernas turėtų surinkti per 4 milijonus balsų, kas padaryti jau bus daug sunkiau, jei gyventojų nuotakos iš tikro palinko į dešinę.

McGovernui daugiau-siai galėtų padėti karas Vietname ir ūkinės problemos. Karas nėra populiarus amerikiečių tarpe, bet dabar, kada amerikiečių nuostoliai žmonėmis yra neįtikėtinai, amerikiečių dauguma nėra linkusi jį baigti bet kokia kaina. Jie nori baigti karą, bet nenori jį pralaimėti.

Ūkinė padėtis nėra vi-

sai gera, tačiau ji pagal visus rodiklius taisosi. Dauguma gyvena geriau negu kada nors ir net mažai pasiturintieji labai žavisi McGoverno sumanymais naujai padalinti krašto turtą.

Visa tai nepadedą kairiųjų idėjų populiarumo padidimui. Jei dabar neblogai, kam didinti valstybės išikišimą į paskirų asmenų privačius reikalus ir ūkinę raidą?

Tiesa, paskutiniai McGoverno pasirodymai su senatorium T. Kennedy sutraukė nemažą žmonių minias. Bet jas stebint sunku buvo nusikratyti įspūdžio, kad tas minias sutraukė daugiau Kennedy, o ne McGoverno asmenybė. Daugelis stebėtojų net priėjo išvados, kad Kennedy aktyviai agituodamas už McGoverną iš tikro pradėjo kampaniją ne už jį, McGoverną, bet už savo kandidatūrą 1976 metais!

Šiuo metu rinkikų dauguma mano, kad prezidentas Nixonas yra rimtesnis (earnest, sincere), idomesnis ir daugiau talentingas politikas už senatorių McGoverną. Neatrodė, kad prezidentui būtų daug pakenkęs ITT ir dabartinis Watergate skandalai.

Paskutiniajame 5 asmenys yra kaltinami tuo, kad šnipinėjo demokratų vyr. būstinėje. Kaltinamieji turėjo ryšių su respublikonų vadovybe ir net gavo iš jų pinigų, būtent 114.000 dolerių. Pats noras patirti, ką demokratų galvoja ir planuoja, ne gali būti peiktinas. Per rinkimus tačiau preziden-

Nijolė Sabaitė apžiūri starto vietą. R. Gaškos nuotrauka.

LIETUVIŲ LAIMĖJIMAS OLIMPIJADOJE ANTANAS LAUKAITIS

80.000 žiūrovų olimpiniam stadione ir milijonai televizijos ekranuose, matė paskutinios Muencheno Olimpiados dienos baigiamąsias uždarymo ceremonijas. Jos, dėl tų nelaimingų teroristinių įvykių buvo mažai dalimi pakeistos ir daugiau suprastintos, kas išreiškė netik olimpinio Muencheno, bet ir visų Vokietijos gyventojų užuojautą ir pagarbą žuvusiems Izraelio sportininkams ir jų šeimoms, tuo pačiu ir visai Izraelio valstybei.

Vokietijos olimpiada su pasitaikiusiu tokiu puikiu ir gražiu oru, buvo išbaigta iki paskutiniųjų smulkiausių detalių ir, neapsirikiu pasakydamas, ji būtų buvusi kaip pati geriausia iš visų modernių šių laikų olimpiadų. Teroristinis arabų įsiveržimas sukrėtė ir labai stipriai sujaudino visą Vokietijos tautą. Teko man daug kalbėtis su įvairių pažiūrų, įvairių įsitikinimų ir įvairaus išsilavinimo vokietų ir klausinėti jų nuomonės apie visą šį įvykį. Be jokios abejonės jie labai žiauriai pasmerkė arabus teroristus ir be jokios abejonės jie visi pasakė, kad, jeigu galėtų, tai savomis rankomis likusius tris teroristus suplėšytų. Verkė moterys gatvėse, jaudinosi visi dėl šių įvykių, tačiau dar ir dabar šis visas įvykis nėra pilnai patiekta visuomenei ir daug klausimų dar nėra išaiškinta. Vieni puola vienus, kiti kitus, tačiau pati tikrovė, abejoju, ar bus kada nors pilnai viešumon

tui galėtų pakenkti tik įrodymas, kad jis ar jo artimiausi bendradarbiai tiesiogiai įsakė tam reikalui griebtis nelegalių žygių. Kol kas respublikonai ginasi, kad kaltinamieji prasilenkę su įstatymais savo pačių iniciatyva, bet ne įsakymais iš aukščiau.

Jei taip pasiliks, sunku manyti, kad tas skandalas galėtų paveikti rinkikų nuotakas. Reikia atsiminti, kad dauguma amerikiečių yra nusiteikę gana ciniškai savo politikų atžvilgiu. Iš mažens jie išmokyti žiūrėti į juos ne kaip į didvyrius bet apgavikus, kuriuos reikia visą laiką sekti.

Iš to taško žiūrint renkamas ne geresnis kandidatas, bet mažiau blogesnis. Jei nieko tikrai sukrečiančio neatsitiks, Nixonas daugumai tikrai taip atrodys.

paskelbta, nes po mano vieno priėmimo pasikalbėjimo su policijos pareigūnu, kuris pats tame visame įvykyje dalyvavo ir vėlesnių oficialių pareiškimų, gausi didelis skirtumas.

Šiandien visas tas pastatas, kuriame vyko šie nelaimingi įvykiai uždarytas, jį saugoja ginkluota sargyba ir prie jo įėjimo durų yra padėta daugybė užuojautos vainikų iš įvairių pasaulio valstybių. Gaila tik, kad įtarpe nesimato nei Sov-Sgos, nei JAV valstybių, kurios atrodo nenori kiltis į žydų ir arabų ginčus. Po šio įvykio, jeigu Amerika ir pasmerkė šį įvykį, tai Sov-S-ges tas buvo padaryta tik po 12-kos valandų ir tai labai trumpai. Per tą visą laiką Sov-S-gos sportininkai buvo jau pilnai susipakavę išvažiavimui ir visą laiką laukė instrukcijų iš Maskvos kaip šiuo reikalu reikia laikytis.

Po iškilmingo ir graudaus žuvusiųjų pagerbimo ir 24-ry val. pertraukos, kas vėliau gana nemažai atsiliopė ir į pačią olimpiadą. Žaidynės vėl prasidėjo, tačiau jau su ne tokia pakilia nuotaika, kaip kad buvo pradžioje.

Lietuvių laimėjimai šioje olimpiadoje reikia laikyti labai gerais. Iš dalyvavusių 9-nių lietuvių ir atstovavusių Sov-S-gą, Australiją, Braziliją, Lenkiją ir Vokietiją buvo laimėta du aukso medaliai, vienas sidabro ir jau nasis Australijos Edis Palubinskas tik per vieną tašką turėjo nusileisti japonui dėl daugiausiai įmetusio olimpiados metu krepšinio vardo, Aukso medalius laimėjo krepšininkas ir Sov-S-gos krepšinio rinktinės kapitonas Modestas Paulauskas ir kanadiškos dvivietės irklininkas Valdas Česlošas, kai sidabro medalių gavo 800 metrų bėgikė Nijolė Sabaitė. Tik labai didelė nesėkmė jai atėmė aukso medalį, nes jos laikas, taip pat naujas olimpinis rekordas, buvo tik dešimtoji sekundės dalis didesnis už laimėtoją ir tas buvo išaiškinta tik specialių aparatų dėka. Kaip teko išgirsti, dar prieš metus laiko, jai buvo duota labai mažai vilčių ką nors atsiekti pačioje Sov-S-goje, tačiau kietas darbas įrodė Nijolės laimėjimus, kurie tikrai dar greitai nesibaigs.

Jeigu skaityti irgi lietuvių, tai negalima būtų praleisti ir Lenkijos atstovo rutulio stūmimo laimėtojo Vlado Komaro, jis yra gimęs 1940 metais Raguolės dvare, Panevėžio apskrityje ir prieš karo pabaigą su tėvais išvyko gyventi į Lenkiją. Jo tėvai Lietuvoje buvo labai gerai žinomi turtingi dvarininkai, kai pats tėvas taip pat buvo žinomas mūsų sportininkas lengva atletas, V. Komaras pastatė naują olimpinį rutulio stūmimo rekordą.

(Nukelta į 2 psl.)

-- Jei McGovern laimės, aš grįšiu namo, o mano tėvas atvyks į Kanadą.

KLEVO LAPO ŠALYJE

KANADOS TAUTINĘ PARODĄ APLANKIUS

Kanados Tautinė Paroda Toronto, originaliai vadinama Canadian National Exhibition (CNE) kasmet apie tris savaites, baigiantis vasaros atostogoms, po visų kitų atostoginių malonumų ir džiaugsmų pabūna tarsi pasakutiniąją tų visų smagumų vietą vaikams, kurių čia pradžiai kasdien nuo ryto iki vėlyviausio vakaro šimtais ir tūkstančiais. Netruksta ir suaugusių, o labiausiai į akis metasi įvairios išvaizdos filipaulkiai, dažniausiai apsmukusiom kelnėmis ir nuogom krūtiniem. Pagal vietinės spaudos statistiką kasmet CNE perleidžia virš 3 milijonų lankytojų, kurių nemaža dalis suvažiuoja iš kitų Kanados ir JAV miestų.

Šiais metais parodoje naujybės buvo komunistinės Kinijos paviljonas -- visas Queen Elizabeth pastatas -- virš kurio plevėsavo ne vieną praeivį įžeidžiančios raudonos vėliavos, kaip ir primenančios mūsų premjero P. E. Trudeau ligi šiolei vestą politinę liniją. Paviljono viduje -- vis gausybės raudonų vėliavų, į akis metasi milžiniški siuvinėti kilimai, paveikslai, industrinės ir ūkinės pažangos plakatai. Sustatyti daiktai, daiktėliai, kaip televizijos ar radijo aparatai -- jokie įdomesni rodiniai vakariečiams. Tačiau čia lankytojų buvo visada pilna -- visi norėjo pamatyti, ką gi raudonieji kiniečiai atvežė mums parodyti.

Lankančiam parodą kasmet visi kiti paviljonai buvo pasikartojantys savo turiniu. Skyrėsi viena kita smulkmena, kurių čia būna tiek daug, jog jos kartojasi ir atskiruose paviljonuose. Po vienos kitos pertraukos jau antri metai iš eilės KLB Toronto apylinkės valdybos iniciatyva parodoje ir mes, lietuviai, turėjome savąjį skyrį su tautodailės eksponatais ir informacine literatūra. Privatus, bet mus taipgi reprezentuojąs, įdomus ir sėkmingas buvo A. Abromaitienės skyrius su pritaikomojo meno kūriniais, daugiausia paveikslais, sukurtais naudojant išdžiovinčius augmenijos lapus.

Tačiau didžiausia spūstis, kaip ir kasmet, buvo prie karusėlių, įvairių laimės ratų ir kitokių lengvų pramogavimų vilionių. Čia tai jau užė, klegėjo, garsiai kalbėjosi -- viskas jungėsi į baisy triukšmą, kuriame tik nesavų balsų rėkdamas gali su savo pašnekovu pasikalbėti. Ir tą kurtinantį triukšmą, tą pamišėlišką dūžgesį, tą raitymąsi tarp minios, ieškan tarpelio, kai nori praeiti, tą linksniausią vietą labai mėgsta jaunimas, kai tuo tarpu vyresnieji ramybės ieško parodos parkuose, kur groja kariški orkestrai arba tiltais pereina į "Ontario

Č. SENKĖVIČIUS

Place", kur ant ežero kranto gaivinasi vandens platybių dvelkimu, skaičiuodami šimtus burlaivių.

Iš tikrųjų nebūtų daug ko rašyti apie tą kasmet pasikartojantį triukšmą su įprastine reklama ir statistika apie nuostolius ar pelną, apie tą aukšto stiliaus biznieriškumą, dangstomą įvairiais vardais, jei pro visą tą lengvų pasipramogavimų šydą nepamatytum tave pritrenkiančių rodinių.

Kažkaip labai greitai nubluko ir išnyko matytas keliasdešimt-

ties skirtingų pavilonų turinys, kažkaip žiurpūs įvykiai Muenchene užstelbė įmantrią parodos aviacijos dieną. Staiga nutilo aušyje spengęs pramogavimų ūžesys -- liko akyse tik vienas parodoje matytas vaizdas. Jis labai paprastas ir nesudėtingas, jis neatvežtas ir jokios medžiaginės vertės neturi. Bet jis pasakė man daugiau negu tūkstančiai originaliausių rodinių. Tai uniformuotas kanadietis skautas, kuris vežiojo luošą moterišką vežimėlyje -- iš paviljono į paviljoną, tempė akmeniniais laiptais, grūdosi minioje, buvo šviesių, gerų akių ir praktuoto veido. Sakykite, ar Dievas prieš 2000 metų ne šito norėjo?

MONTREALIO "ŽMOGUS IR PASAULIS" UŽSIDARĖ

Montrealio Pasaulinė ir Kultūrinė paroda "Žmogus ir Pasaulis", kaip buvo iš anksto nustatyta, užsidarė rugsėjo 4 d., šiemet tesurinkusi tik 1,4 milijono lankytojų. Būvo manyta, kad parodos uždarymo laikas bus prastas, nes ji atsidarė su viso mėnesio paviljavimu, tačiau taip nebuvo padaryta, nors oras yra puikiausias ir lankytojų netrūksta. Sakysime, Darbo Dienos savaitę apsilankė apie 100,000 lankytojų, kurių didesnę pusę buvo amerikiečiai. Net ir pasiilksiminių parkas La Ronde, kuris kitais metais pasiliks atdaras ilgiau, šiemet užsidarė tuo pačiu metu.

Uždarymo dieną La Rondės lagūnoje buvo labai įspūdingi vandens pašilimų pasirodymai -- pavieniui, grupėmis, sudarant piramides, skrendant oru su degalais ir kt. O vidurnaktį įvyko labai puikus fontanų ir fejerverkų pasirodymas.

Kaip buvo numatyta, paskutinį parodos sekmadienį turėjo būti estų pasirodymas, tačiau jo nebuvo (gal buvo perkeltas į anksčiau dieną). Vieton to turėjo savo pasirodymus airiai ir portugalai, kuriems vadovavo ukrainiečių grupės vadas Marunczak.

Kaip visų pripažįstama, patį didžiausią parodoje pasiekimą turėjo Raudonoji Kinija, išstati tikrai puikų meno kūrinį. Toliau sekė Persija, Austrija, Belgija, USA, Sov. Sąjunga ir kitos.

Buvo nuogastaujama, kad šiemet jau gali būti paskutiniai parodos metai, tačiau parodos administratorius pareiškė, kad paroda davė gražaus pelno, biznieriškai netgi patenkinti, nes mažesniame plote susitelkdavo daugiau lankytojų, negu įprastai viename aikštyne, ir kitais metais paroda, greičiausia bus atidaryta tame pačiame plote. Tik-

masi sutraukti didesnį dalyvaujančių kraštų skaičių, o sumažinti specialių pavilonų skaičių. Šiemet iš numatytų 21 valstybių dalyvavo tik vienuolika.

Kaip žinia, 1976 m. Montrealyje yra numatyta Pasaulinė Sporto Olimpiada ir šiuo metu miesto burmistras Jean Drapeau lankosi Muenchene, norėdamas susipažinti, kokius įrengimus reikėtų padaryti Montrealyje. Jau pasiskelbta, kad specialus parodos komitetas yra numatęs nugriauti laikinuosius paviljonus Notre Dame saloje ir praplauti ten esantį kanalą, kad būtų įruoštas didesnis baseinas, tinkamas plaukimo ir baidurių rungtynėms. Numatyta nugriauti Vakarų Vokietijos, plieno, popierio, žemės ūkio ir kaimo kaimo kaimo paviljonus. Meksikos paviljonas jau nugriautas. Bet bus palikti nenugrauti buv. Didž. Britanijos ir Prancūzijos paviljonai, nors jie stovi ir pačioje būsimo kanalo pašonėje. Greičiausia, kad bus nugriautas ir ekspresinio traukimo gelžkelis, nes jis eina virš numatyto baseino.

Ant. Bernotas

RYTPRŪSIAI — tai rusų gyvenamas kraštas

Montrealio Pasaulinės ir Kultūrinės parodos Sovietų Sąjungos paviljonas lankytojams buvo veltui dalinamas Sovietų Sąjungos administracinis vaizdinis žemėlapis, kuriame parodyta visa Sovietija su visomis jos "respublikomis", autonominėmis sritimis ir apygardomis. Vienos tų "respublikų" pavaizduotos skirtingomis spalvomis, kitos apretintos tik taškučių linijomis, o dar kitos ir visai neatidailintos nuo visos Sovietijos, tik pažymėta, kad čia gyvenama kitos tautybės žmonija (pvz., buvusi Karelijos "respublika").

Lietuva pavaizduota geltona spalva, ant kurios stovi baltai tautiniais rūbais vyrai ir moteris ir pažymėta sostinė Vilnius, bei tautos pavadinimas net du kartus Lithuanians. Tačiau gretimai esą Rytprūsiai jau spausdinti visos Sovietijos raudona spalva, srities administracinis centras įrašytas kaip Kaliningrad (buv. Karaliaučius), nupieštas vienas vyrai mėlynomis kelnėmis ir balta "rubaška" ir įrašyta, kad ši sritis yra gyvenama Russians. Tai čia ir kyla klausimas, nuo kada rusai tapo Rytprūsių krašto autochtonais gyventojais? Ar tik ne nuo 1945 metų? Kai lietuviai, latviai ir estai savo žemėse gyvena jau tūkstančius metų ir yra tikrieji tų kraštų autochtonai, tai ar rusai okupantai galėjo pasidaryti autochtonais jau ir nuo 1945 m.?

Antroje žemėlapio pusėje duotas smulkus respublikų, kraštų ir atskirų sričių aprašymas, nurodant plotą, gyventojų skaičių, administracinio centro pavadinimą ir kiek jame gyvena. Pvz., pažymėta, kad Lietuvos TSR užima 65,200 kv. kilometrų plotą ir 1970 m. sausio 15 d. turėjo 3,129,000 gyventojų. Jos sostinė yra Vilnius su 372,000 gyventojų.

Bet kitoje vietoje, aprašant kiek kokios tautybės žmonių gyvenama Sovietijoje, įrašyta, kad lietuviai sudaro 2,500,000

300 M - FRAUEN		ZWISCHENLAUF	
ERGEBNIS		URS	2:00,9
1. 358 SABAITE, N		DDR	2:01,2
2. 132 HOFFMEISTE		CAN	2:01,4
3. 52 HOFFMAN, A		YUG	2:01,5
4. 404 NIKOLIC, V		GER	2:01,5
5. 175 SCHENK, S		DEN	2:04,2
6. 76 DAMM, A			

N. Sabaitės laikas po kvalifikacinio bėgimo, R. Gaškos nuotrauka

Lietuvių laimėjimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Didžiausias visų mūsų ir tuo pačiu vokiečių komentaru nusi-vylimas buvo su K. Šapka, kuris dalyvavo į aukštį šokime. Beveik kone visi sportiniai laikraščiai ir televizijos komentatoriai laikė šį Sov. S-gos sportininką lietuviu iš Kauno (taip jį kiap ir kitus sportininkus, pažymint iš kurio miesto ir iš Lietuvos pristatydavo žiūrovams) vienu iš didžiausių konkurentų aukso medaliui. Ir koks buvo jų visų ir mūsų nusivylimas, kai jis neperšoko kvalifikacinės nustatytos ribos. Vėliau, šnekančias su juo, jis pasakojo, kad tą aukštį jis labai lengvai besitriniruoja peršoka, tačiau stadione tuo metu vykę įvairių bėgimų ir ypatingai maratono finalai ir žiūrovų kone visą laiką reiškiamos masinės ovacijos, jo kojas padarė tiesiog švininėmis ir jis negalėjo iškilti. Jis pats nežino kas jam atsitiko, ir tikrai gaila, kad šis toks malonus, simpatiškas ir geras sportininkas netapo finaliniu laimėtoju, ką jis tikrai turėjo atsiekti.

Iš kitų mūsų lietuvių sportininkų niekas geresnių rezultatų neatsiekė, nors į pirmą dešimtuką savose šakose pateko R. Bitė ir R. Plungė.

Olimpinėms žaidynėms pasibaigus, Muenchene lietuviai viename restorane surengė pagerbimo vakarienę visiems olimpiadoje dalyvavusiems mūsų sportininkams lietuviams ir užsienio svečiams. Jaukioje restorano salėje susitiko Lietuvos, Amerikos, Australijos, Kanados, Italijos, Šveicarijos ir kitų kraštų sportininkai lietuviai, spaudos atstovai ir olimpiados svečiai. Apdovanoti mūsų laimėtojai gėlėmis laimingai šypsoi ir draugiškai dalinasi įspūdžiais su visais kitais lietuviais ir juos vaižinančiomis ir užimančiomis vietinėmis Vokietijos lietuvių mės, daugiausiai studentėmis ar jau universitetus baigusiomis. Muenchene lietuvių pirmininkas K. Ausiejus, pasveikinęs svečius žodį tarti pakviečia dr. J. Grinių, kuris pasidžiaugęs taip gražiais laimėjimais ir palinkėjęs ateityje visų kraštų lietuviams sportininkams sportinę garbę ginti po viena Lietuvos vėliava, pakvietė išgerti šampaną ir sugiedoti Ilgiausių Metų Malonūs pasikalbėjimai, įspūdžių dalinimasis, sportiniai išgyvenimų pasakojimai suartino skirtingų kontinentų lietuvių ir padarė per tas kelias valandas juos labai artimais bičiuliais. Štai, kaip ir visuomet, labai draugiškas ir malonus Paulauskas, apsuptas gražių vietinių lietuvių, lyg tai ir nenoromis pasakoja, lyg tai jam būtų gėda girtis, kad jo vadovaujama krepšinio komanda pirmą kartą krepšinio istorijoje nusodino nuo iki šiol buvusio aukso sosto amerikiečių krepšinininkos. (Apie tai parašysiu atskirai). Tai buvo rungtynės, kurių nei aš nei mano kiti kolegų krepšinininkai ir krepšinio žinovai bei mėgėjai nėra iki šiol matę ir greičiausiai panašaus ko nors nematys.

Maloni ir visuomet besišypsanti geltonplaukė Nijolė Sabaitė, atrodo, daugiau kaip jauna labai kukli gimnazistė, negu kad gyventojų. Tad kasgi sudaro tą daugiau nei pusės milijono gyventojų skurtumą, taip ir nenurodyta. Neveltui kitoje tos pačios Novosti agentūros išleistoje brošiūroje sakoma, kad šio vietija yra šalis, "kurioje saulė niekuomet nenusileidžia: kai ji sėda į Baltiją vakare, tai tuo pačiu metu ji jau teka Kamčatkoje". (ab)

olimpinė sidabrininkė. Niekuomet negalima būtų atspėti, kad ši graži blondinukė galėtų būti pasaulinė rekordininkė, ypatinai pamačius kitas sunkaus svorio sportininkes atletes, iš kurių daugumas ir vyrų padaro labai mažą.

Nelaimingas, lietuviško veido, šviesių plaukų K. Šapka atrodė savo ūgiu daugiau panašus į krepšininuką negu į aukščio šokimo čempioną. Nenorėdamas ir vėl kalbėti apie savo nepasisekimą, jis kviečia mane ir vėl atvažiuoti į Vilnių, jo gimtinę, kai jo adresą galima ten labai lengvai surasti, nes Vilniuje yra tik du Šapkos, tai jo tėvas ir jis.

Rutulinkas R. Plungė atrodo kaip sunkiaatletis. Gražiai nuaukęs, stambių pečių, jis maloniai aiškina lietuviams koks yra sunkus rutylis, kai jį reikia nustumti už rekordinės ribos.

Aukso medalininkas irkuotojas V. Česlūnas su malonumu visiems svečiams rodo savo pergalės aukso medalį, kurį merginos bando taikinti prie savo pa-

puošalų, tačiau olimpinis auksas jau nelabai taip tinka prie moderniško "mini".

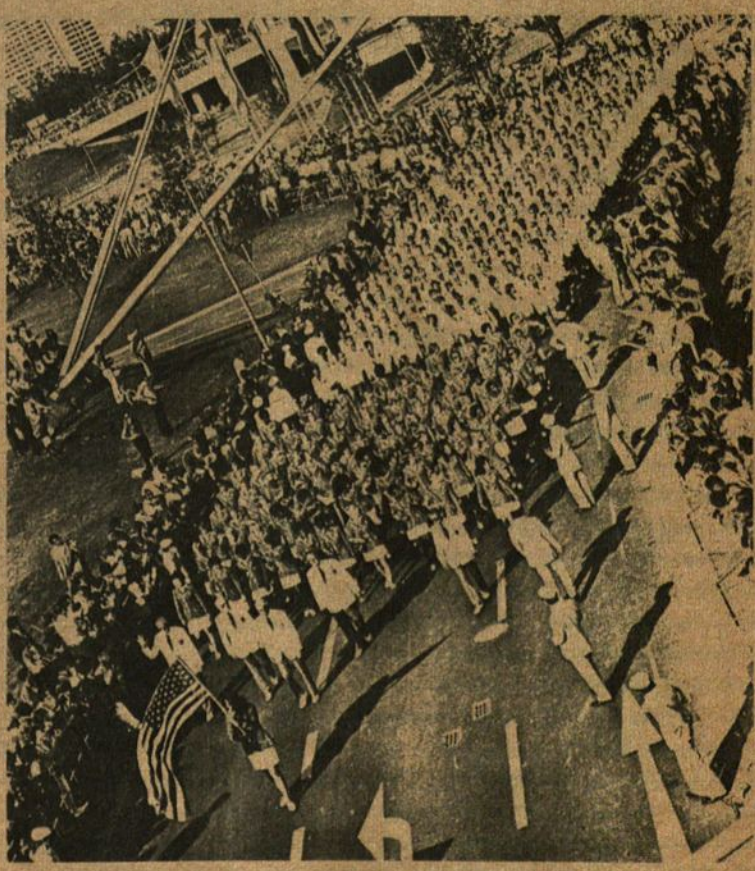
Svečių tarpe yra ir mano priešteliu, aprūpinęs mane nuotraukomis, nes aš fotografuoju spalvotas filmas, tai dr. R. Gaška, su kuriuo dar Australijoje, per Amerikos lietuvių krepšininukų vizitą susibūlavome. Jis visiems svečiams pristato mūsų sportininkus, pasakydamas jų sportinę ir gyvenimo charakteristiką. Pristačius mūsų visus svečius, dr. R. Gaška pakvietė visus išgerti tostą už Lietuvą.

Nuraminus alkį, prie gražių ir jausmingų lietuviškų dainų, praleidžiama kelios maloniai jaukios valandos, tam trumpam laikui suvedę šių skirtingų pasaulio kraštų lietuvių, pasidžiaugti ir pasigėrėti lietuvių sportininkų puikiais olimpiniais laimėjimais.

Didžiulė ir nuoširdi visų svečių padėka priklauso p. A. Grinienei už jos tą parodytą rūpestį, priežiūrą ir šias susipažinimo ir pagerbimo vaišes. Jos pastangomis ir mūsų olimpiniai laimėtojai aikštėse būdavo apdovanojami gėlėmis, kas būdavo jiems labai didelė staigmena ir juos sujaudindavo kone iki ašarų.

Šiandien daugumas olimpiados dalyvių, tarp jų ir kone visi lietuviai iš Lietuvos, palieka Vokietiją ir grįžta prie savo kadienio gyvenimo, kurį pradės po dviejų savaitių po olimpinių atostogų, ko jie yra tikrai pilnai nusipelnę, nes pasirodymo darbas, kaip pasakojo kiekvienas iš jų, buvo labai sunkus ir varginingas, atėmęs ir daug energijos.

Malonu buvo ir man susipažinti ir susibūliuoti su šiais pasikyrų kraštų lietuviais, kurie ir visą olimpiadą padarė daug įdomiau stebėti tas varžybas, kuriose dalyvavo savieji.

Amerikiečiai sportininkai XX Olimpiadoje, R. Gaškos nuotrauka

ŽIEMOS EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

KAINA TIK \$619.00.

IŠVYKSTA IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

1972 M. GRUODŽIO 21 DIENĄ

GRUPĖJE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS. NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway
South Boston, Massachusetts 02127
Tel. 617-268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė

XVIII-JI KANADOS LIETUVIŲ DIENA MONTREALYJE

Padėkos šventės savaitgalį, spalio mėn. 7 ir 8 d.

Šeštadienį: KREPŠINIO RUNGTYNĖS 12 val. 30 min. La Salle High School, 140 — 9th Ave., La Salle, Que.

DAILĖS PARODA ir balius 7 val. vak. James Lyng High School, 5440 Notre Dame St., West, Montreal.

Sekmadienį: IŠKILMINGOS PAMALDOS katalikams 11 val. Šv. Kazimiero bažnyčioje, 3426 Parthenais Street ir Aušros Vartų bažnyčioje, 1465 De Seve Street, Montreal. Evangelikams 11 val. 30 min. Lutheran Church, 3594 Jeanne Mance Street, Montreal.

AKTAS IR KONCERTAS 3 val. Plateau salėje, Lafontaine Park, Montreal.

JAUNIMO POBŪVIS 7 val. Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Dalyvauja: Toronto, Hamiltono ir Montrealio sportininkai, Montrealio dailininkai, Aušros Vartų parap. choras, Hamiltono merg. choras, "Aidas" ir jaunimo meniniai vienetai; Montrealio "Gintaras", Toronto "Gintaras", Delhi "Palanga", Londono "Rasa".

Išleidžiamas XVIII-sios Kanados Lietuvių Dienos leidinys ir Dienos programa.

Informacija: Kanados Lietuvių Dienos Komitetas, 1465 De Seve St., Montreal 205, Que., Tel. 766-5827, o atvykus į Montrealį šeštadienį informacijos centras veiks Aušros Vartų parapijos salėje, tel. 768-0037.

Lietuvių Diena — solidarumo pareiškimas ir puiki proga aplankyti montrealiečius ir sutikti visos Kanados lietuvius

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

LIETUVIŲ TECHNOLOGŲ IŠRADINGUMAS

PLIAS ir ALIAS yra Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos ir Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos inicialai. Tos sąjungos savo gretose apjungia beveik visus lietuvių technologus ir architektus, dirbančiuosius savo profesinį darbą laisvame pasaulyje. PLIAS ir ALIAS atstovauja gyvybingą tendenciją lietuviams apsigyventi profesinio darbo principu. Kaip žinia, ypač imigracijos pradžioje, lietuviai turėjo tendencijas jungtis buvusio laisvoje Lietuvoje darbo principu. Tai buvo sentimentų principas.

PLIAS ir ALIAS leidžia savo organą. Tai Technikos Žodis. Žurnalas eina jau dvidešimt trečiuosius metus. Jo turinyje profesinių reikalų svarstynės bei einamoji profesinė kronika.

Technikos Žodis, savo Nr. 3 laidoje patiekia įdomių davinį apie lietuvių technologų užpatentuosius išradimus. Tai tikrai imponantiškas technologiškosios erudicijos vaizdas.

Patentas yra valstybės pripažinta nuosavybės teisė į išradimą. Išradimo sąvoka nustatoma keliais apsiribojimais, kurių ryškiesnieji yra šie: išradimas turi būti naujas niekur kitur neužtiktas, naudingas ūkiškai prasme ir preciziškai nusakytas. Valdžios agentūros, skirtingos patentams išduoti, tikrina patiekiamus brėžinius, aprašymus, modelius, gauna išradėjo priešaiką. Patentas išduodamas tam tikram laikui. Negalima patentuoti mokslo darbų ir teorinių samprotavimų.

Technikos Žodis jau dešimt metų seka lietuvių patentus. Lietuviai technologai išradėjai reiškiasi visame laisvame pasaulyje. Nevisus dar patentus žurnalas susekė. Patentų skaičiai nuolat didėja. 1962 metais buvo užregistruota 14 patentų, 1971 metais patentų skaičius jau pasiekia 100!

Jungtinėse Amerikos valstybėse užregistruota 359 patentai, Prancūzijoje -- 6, Kanadoje -- 5, Vokietijoje -- 3, Belgijoje -- 2, Did. Britanijoje -- 1, Olandijoje -- 1, netgi Rusijoje -- 1.

Išradimų pobūdis apima labai plačią technologinę skalę. Žurnalo puslapiuose minima apie 60 specifinių patentų. Iš detalesnio tų patentų aprašymo matyti, kad išradėjai tobulino arba modifikavo gamybines proble-

mas, su kurioms teko susidurti darbovietėse. Čia matyti elektros, elektronikų, chemijos, mechanikos branžos. Daug išradimų skirta atskirų gamybinių įmonių dispozicijai. Tarp tokių matyti tokius milžinus, kaip Eastman Kodak, Polaroid, General Electric Wyandotte Chemical, Addressograph-Multigraph Xerox ir kt. Visas sąrašas seka įvairių mažiau plačiai publikai žinomų gamyklų. Daug išradimų be specialaus adresavimo kuriai nors įmonei. Plačiai publikai taip pat mažai ką pasako patentų pavadinimai bei jų aprašymai. Tai specialistų, ir net labai siauros technologinės srities specialistų sritis.

Tenka, tačiau, pastebėti, kad patentų detalizacija, brėžiniai, procesai, kuriam aparatas skirtas aprašymas rodo, kaip toli savo specialybės lauke pažengę lietuviai technologai, taip našiai įsijungę į milžinišką Jungtinių Amerikos valstybių (ir kitų valstybių) industrinį pažinimą. Lietuviai technologai stumia pirmyn ir tobulyn amerikiečių industriją! Tas skamba imponantiškai ir išdidžiai.

Čia tenka priminti, kad dabar, etninių mažumų temoms suaktyvėjus, yra puikūs įrodymai, kiek daug naudos turėjo Amerika, įleidusi lietuvių imigrantus į savo krantą. Šioje technologinės pažangos branžoje lietuviai įnešė savo iniciatyvą. Tai yra imigracinės Amerikos politikos pliusas.

Š.m. spalio 7-8 d.d. PLIAS ir ALIAS rinksis į savo vienuoliktąjį suvažiavimą Washington, kur spręs organizacinius reikalus ir pasidalins profesiniu patyrimu. Bus paskaitos, baigiamas banketas, koncertinė programa. Sekmės! (ar)

• PLIAS-ALIAS suvažiavime spalio 7-9 d. Washington, D. C., vienas iš įdomesnių programos punktų bus priėmimas Zubkus, Zemaitis ir Associates, architektų ir inžinierių bendrovė. Ši bendrovė vadovauja lietuvių architektų ir inžinierių į Lanham, Md. būstinės kas metai vaidina vis svarbesnį vaidmenį Washingtono miesto ir apylinkių architektūroje ir statybiniuose projektuose. Tai bendrovė, kuri išpildo visas statybos funkcijas reikalingas prekybos centrų ir didžiųjų butnamų statybai. Šios firmos bendrininkai yra architektai Sigitas Zubkus ir Algimantas Zemaitis, inž. Vytautas Penkiūnas ir

NAUJOS KARTOS VEIDO BEIEŠKANT... (3)

KĄ PASAKOJA GRĮŽĘ IŠ II PLJ KONGRESO?

Jūratė Statkutė - De Rosales

ARAS MAŽEIKA, 19 metų, Venezuelos Jaunimo Delegacijos Pirmininkas. Baigė šiemet Aukštesniąją mokytojų seminariją Caracase ir įstojo į Universitetą studijuoti chemiją.

Aras: Visų pirma noriu padėkoti Chicagoje veikiančiai Venezuelos Lietuvių Draugijai. Vos išėjus iš aerodromo, Draugijos nariai mus nusivežė į vašes vienoje salėje. Radome ten susirinkusius anksčiau Venezueloje gyvenusius lietuvius. Buvome jų priimti išskėstomis rankomis, o nuo valgių stalai lūžo. Buvo net tai pragai paruošta meninė programa. Po pobūvio Draugijos nariai mus apgyvendino pas save šeimose. Chicagoje, kongreso metu, buvo išpūdinga sukti tiek daug lietuvių ir matyti kaip mes visi, su važiavę iš tolimų ir skirtingų valstybių, esame sujungti ta pačia kalba, tais pat idealais, tais pačiais lietuviškais interesais.

dr. Algirdas Pabarčius. Šios bendrovės architektūrinė šakai vadovauja arch. A. Žemaitis, struktūrinį ir civilinį inžinerijos skyrių ved. inž. V. Penkiūnas, dr. A. Pabarčius vadovauja statybos ir rangovavimo fazei, o arch. S. Zubkus koordinuoja visus atskirų sekcijų darbus.

Ši firma per savo 12 gyvavimo metų jau yra atlikusi architektūrinių ir inžinerinių darbų statybiniuose projektuose, kurių vertė viršija virš 500 mil. dolerių. Tarp Washingtono projektuotų statybų paminėti didžiuliai East Wood apartments, Nye Prekybos Centras priklausantis žinioms Washington Post savininkams, Tyson Corners Prekybinė Plaza ir daugybė kitų.

Sąžiningai ir kruopščiai atlikti šios bendrovės darbai nebuvo nepastebėti didžiųjų investuotojų. Štai jau paskutiniaisiais metais matome šią firmą išsiplečiant su architektūriniais ir inžineriniais patarnavimais Norfolk-Virginijoje, Baltimore - Maryland, Tuscon - Arizona ir Los Angeles - California. Los Angeles skyriui vadovauja arch. Kęstutis Mikėnas. Per šį suvažiavimą Washington šio žinioji bendrovė ne tik priims ir parodys savo svečiams žymesnius atliktus darbus, bet taip pat atskleis pirmą kartą visuomenei jų suprojektuotą naujo satelitinio miesto modelį, kurio statyba bus ne užilgo pradedama.

Aš jaučiausi lyg būčiau didelėje lietuviškoje šeimoje; atsirado visa eilė naujų draugų iš įvairių pasaulio kraštų. JAV, Kanados, Australijos ir kitų kraštų grupės laikėsi labai atvirai, draugiškai; mes tikrai visi vieni su kitais pabendraavome, sa kyčiau, suartėjome. Užaugus nedidelėje lietuvių kolonijoje, man buvo labai nuostabu visur girdėti lietuvių kalbą. Pav. Chicagoje viešbutyje kuriame vyko paskaitos įlipi žmogus į keltuvą ir žiūri... visi kalba lietuviškai. Darosi keista ir malonu.

Ypatingą įspūdį man paliko šokių šventė. Šventės metu aš stovėjau apačioje su vėliava, nes mes atstovavome Venezuelos delegaciją. Pakeliu galvą, matau tokią daugybę žmonių, ir galvoju, kad visus tuos žmones jungia tas pats jausmas. Šventė buvo nuostabi graži. Aš labiausiai išgyvenau tą momentą, kai buvo giedamas Lietuvos himnas.

Studijų dienų metu mes dirbome be atsikvėpimo, nuo ryto iki nakties. Man ir kitiems jaunesniems nariams tos dienos buvo vertingos, nes mes į jas žiūrėjome kaip į mokslų dienas. Tie atstovai kurie jau anksčiau dalyvavo panašiuose suvažiavimuose aktyviau dalyvavo diskusijose, o mes, jaunesni, stengėmės kuo daugiausia visko išmokti. Pasiskirstę salėmis įrašydavome kai kurias paskaitas į magnetofonines juostas. Grįžę, dabar mainomės juostomis, jų klausomės ir norime geriau įsigilinti į svarstytas temas.

Korespondentė: Arai, kas tau asmeniškai išrodė vertingiausia iš to, ką tu kongreso metu pasisėmei?

Aras: Man asmeniškai vertingiausia buvo tai, kad aš pirmą kartą tokiame suvažiavime dalyvavau. Pastebėjau, kad mes visi turime daug dirbti dėl Lietuvos. Atsirado atnaujintas, dar stipresnis lietuviškumo jausmas. Toks jausmas buvo labai ryškus pas visus -- ir Chicagoje, ir Kent universitete, ir stovykloje.

Buvo ir visokių kritikų, ypač studijų dienų metu. Tačiau kritikuoti yra labai lengva, o dirbti yra sunku. Kongreso organizatoriai atliko labai didelį darbą. Buvo neišvengiama ir klaidos, bet jos neatsėvė atlikto darbo atsiėmimą.

Mano pageidavimas iš organizacinio taško būtų buvęs pašvęsti daugiau laiko studijų dienoms. Jos buvo per trumpos. Mes nespėjome giliau išnagrinėti patiektus klausimus.

Korespondentė: Arai, pamenu, tu ir tavo broliai esate nagingi lietuviškiems išdirbiniams. Berods netkanles patys saugaminote, ir tu pats sau šokiams tautinę juostą nusiaudei. Ar

pasinaudojai kongresu ir šia prasme?

Aras: Daugiausiai dėmesio kreipiau į audimą, nes man tai patinka. Išvažiuodamas iš kongreso sustojau pas dėdę, dalininką Tamošaitį. Ten stebėjau audinius, piešinius, kilimus. Manau, kad jei reiktų, galėčiau

ABSOLIUTĖ JAUNIMO INICIATYVA

Visai pūka galvą vyresnieji: kaip ir kuo aktyviausiai, kuo prasmingiausiai įtraukti lietuvių jaunimą į lietuviškas išpažinimą išeičioje. Jaunimas? Ta magiška sąvoka nuolat ir nuolat skamba bendros lietuviškos veiklos stikury. Suprantama -- lengviausia yra kurti teorijas. Glsunkiausia teorijas paversti gyvenimo faktais. Labai dažnai vyresniųjų pareiškima čia blyksi pesimizmo atspalviai. Viltis, drąsa, moralinės ir materialinės aukos pajėgia sukurti imponantiškus masinius renginius. Kaip būtų gera, jeigu renginiai neliktų tik renginiai, bet jų įtaka skverbtysi gilyn. Vyresniųjų iniciatyva ir bendradarbiavimas su jaunimu sukurė II PLJK. Ir šokių šventė atramta į vyresniųjų ir jaunimo santalką. Jaunimas vienur ir kitur buvo mielo ir brangaus globotinio rolėje.

Taip jaustis natūralu. Kartu praraja lyt ir ne praraja. Interesai sutampa. Išgyvenimai sujungia...

Bet yra nuostabi faktai, rodantieji, kad jaunoji karta ir be vyresniųjų, kad ir be tolimiausios intervencijos, ieško savų sprendimų, rodo savo organizacinę genijų, rūpinasi ne teoretiskai, bet praktiškai išsiveržti iš akligatvio. Tai buvo mintis -- apjungti viso pasaulio lietuvių jaunimą vienu informaciniu leidiniu. Tai buvo absoliuti jaunimo iniciatyva. Tam reikalui įsteigta Lietuvių jaunimo informacijos centras. Tam reikalui tas Centras pradėjo leisti informacinį leidinį Lietuvos Jaunimas. Tai iki 20 puslapių siekias leidinys.

-- Mes norime, kad šis laikraštis pasidarytų viso jaunimo informaciniu leidiniu, -- sakė redaktorius, nusmeigdamas savo veiklos gaires.

-- LJ numeris išleistas labai pavėluotai, kadangi nebuvo pakankamai lėšų išspausdinti... -- nuskamba liūdnas pareiškimas.

-- Jei ateityje tos finansinės problemos nesumažės, teks vis dėlto sustabdyti veiklą... -- seka tragiškas pareiškimas.

Lietuvių jaunimas yra puikus informacinis jaunimo žurnalas, žinoviškai, gyvai, pakankamai išsamiai atsiliepiąs į margas ir savas jaunimo aspiracijas. Spausdinamas ofsetu ir rašytas rašomąja mašinėlė, jis daro mielą ir gana gaudų įspūdį. Kiek darbo įdėta, kiek taip kruopščiai medžiagos suieškota, kiek tiesiog švento noro pasiekti 6000 jaunuolių į šį suamąnį investuota!

Leidinio puslapiuose daug nuotraukų. Veiklos kalendorius plačiai pristato jaunimo renginius, stovyklas, balius, sporto parengimą, veiklos kroniką. Pabaltijo jaunimo skyrius (angliškai, todėl estų ir latvių jaunimo paskaitomas), paskirų jaunimo organizacijų veiklos ir net ideologinių bruožų apžvalgėlės, ok, krašto metmenys, satyros skyrelis, netgi "senių" organizacijų pristatymas (kad jaunimas būtų čia familiariškai išmanus) -- viskas tai atauga šilto dėmesio informuojamam ir tikra meile objektui, apie kurį kalbama. Čia neskamba tas savotiškas "nepotizmas", kurio neišvengia vyresniųjų raštai apie jaunosius (kuris gal skamba ir šiame rašinyje). Viso žurnalo nuotaika yra geros naujienos skelbimas. Ir tiražo skaitlinė -- 7000 -- ro-

dabar grįžęs net porą audimo pamokų duoti. Bent tokių dalyką planuoju įvykdyti artimoj ateity.

Korespondentė: Arai, kokios yra pagrindinės tavo kelionės išvados?

Aras: Pamatęs kiek daug mums reiškia jausmas, kad esame lietuviai, aš darau išvadą, kad mūsų jaunimo tarpe yra būtina išlaikyti lietuviybę. Užsina man naujos mintys dėl organizacijos, nusimato įvairūs darbai ir uždaviniai ir yra entuziazmas visa tai įvykdyti. Esu pasiryžęs daug dirbti.

(Būs daugiau)

do, kad Lietuvių jaunimoatsiradimo ir reiškimosi faktas yra didelis įvykis mūsų gyvenime. Gal būtų daugelis vėliau, tolesnėje ateityje, apie šį informacinį žurnalą prisimins Vinco Kudirkos žodžiais, pasakytais apie "Auszą" -- O tu, paklydėli, kur ilkd žiūr buvai?

Išsivija turi keletą puikių leidinių jaunimui. Keli periodiniai leidiniai turi jaunimo puslapius ar kampelius. Jaunimui rodomas dėmesys ir radio programose. Bet lietuvių jaunimas vykusiai atranda savo vietą marga me kitų leidinių spektre. Lietuvių jaunimas imponuoja savo visuotinumu, lakoniškumu, pareigojimo dvasia ir jaukiu sentimentu skelbiamai idėjai.

Jaunasis Lietuvių Jaunimo skaitytojas pamato, koks platus yra lietuviškojo jaunimo veiklos laukas, koks margas yra jo interesus spektras, koks begalinis įdomus gali būti jo įsijungimas į lietuviškojo aktyviojo jaunimo šeimą.

Tie veiksniai kaž kaip sujūdinai, kaž kaip naujai pertvarko dažnai keistos tautinės apatiškos pagautą jaunuolį. Ypatingai gaivus yra santykiavimo principas: jaunas skelbia jaunam!

Nors redakcija planuoja žurnale steigti įvairius skyrelius ideologinėms jaunimo organizacijoms, žurnalas gyvas kaip tik tuo lietuvišku visuotinumu, kuris tvieskia jo puslapiuose. Jo išvaizda intriguoja savo blutleteniškumu", lyg įdėmiu šnibždesiu -- kiekvienas sau spurdė ideologiniai ir visi bendrai lietuviškai! Visų pirma -- tarpusavio ryšys!

Tam ryšiui palaikyti, leidinys patiekia daugybę adresų. Tai lietuvių jaunimo informacijos centro ryšinininkai, lietuviškojo jaunimo veiklos centrai, pavieniai adresai...

It's exciting to be Lithuanian! pareiškia vienas puslapis. Ir atliepia kitas smagus, nuotaikingas tvirtinimas:

Tu esi, tu esi lietuvaite -- Tu esi gražiausia iš visų... Žurnale išbarstytos nuotraukos įrodo, kad tie posakiai ne iš piršto išlaužti...

Lietuvių Jaunimo adresas: P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114. Užsirašykite žurnalą savo vaikams. Prenumerata: 2 dol. Užsirašykite jį ir sau. Prenumerata -- 4 dol. Juk tai absoliuti jaunimo iniciatyva, be "nepotizmo" šešėlio!

J. Gliada

FORGING INDUSTRY NEEDS STEAM HAMMER

Forging industry in the midwest area is in need of Hammermen capable of operating steam hammers ranging from 6000 lb. to 50,000 lb. hammers. Only experienced need apply. Production rate \$7.67 per hour or more.

ALSO NEED EXPERIENCED FORGE SHOP FORMAN

FORGING DIE DESIGNER

FORGING PRODUCT DESIGNER

Free hospitalization and life insurance. Profit sharing.

Apply call or write to INDUSTRIAL RELATION DEPT.

KROPP FORGE COMPANY

A DIV. OF ANADITE, INC.

5301 W. ROOSEVELT RD.

CHICAGO, ILL. 60650

(312) BI 2-1900, Ext. 215

An Equal Opportunity Employer (60-72)

Ties II PLJK nutarimais

(3)

Projektuojamoji PLJS turėtų būti lietuvių jaunimo organizacijų konfederacija. Rėmimasis etninio pradu nėra tikslus. Noras "bendrų jaunimo veiklos planavimų bei derinimų" yra teorinis pareiškimas, pluduriuojas mirazinėje erdvėje. Kaip gali planuoti iš paskirų individų susidedanti organizacija jau susigūlėjusių savo veiklos metodais stiprių kolektyvų veiklą? Kas paklus tokiame "planavimui"?

Kur autoritetas planuoti ir rikiuoti? To autoriteto tol nebus, kol į planavimo cehtą nebus pakviesti organizacijų bei kolektyvų atstovai. PLJS turės pasidaryti jaunimo organizacijų centru savotišką parlamentu, kurin siunčiami kolektyvinių vienetų atstovai. Ir jeigu tokiam parlamente grupių atstovai ir pavieniai individai turi tolygią sprendimų galią -- ar sutiks su tokia nonsensu atstovai?

Nutarimų skirsniai seka šitaip:

Jaunimo ryšių reikalu (šiam skirsniui ne vieta nutarimuose, nes tai yra PLJS statuto meime nys, visas šis skirsnis dėtinus, atitinkamais paragrafais suskirsčius į PLJS statuto projektą).

Talkos atskiriems kraštams organizavimo reikalu, Lietuviškos šeimoms reikalu, Lietuviško švietimo reikalu, Kultūrinės veiklos reikalu, Lietuvių tautos reikalu, Visuomeninės veiklos reikalu, Jaunimo kongreso reikalu.

Visi skirsniai turi savotišką skubotumo atspalvį. Skirsnuose yra pasikartojimų. Kitoms, jau gerai pasireiškusioms visuomeninėje veikloje organizacijoms (jų neįvardinant) užkraunama pareigų ir įpareigojimų, ir tai netgi atskamba užmaskuotais priekaištais. Atrodo, kad tos puikiausios ir pasiaukojimo pilnos organizacijos (ypač liečiant mūsų švietimo įstaigas) netaip kaip turi būti veikė, ne tuo link savo energiją leido, švietimo skirsnio dalis aiškiai adresuota PLB dėmesiiui.

Visuomeninės veiklos reikalu skirsnis aiškiai apeliuoja į jaunimą. Tai vienas iš reikšmingesnių. Tačiau skirsnis suvartytas keturias eilutes! Tos eilutės tik bendrybės. Tačiau kaip tik šis skirsnis privalėjo būti platus ir detalizuotas. Jaunimo įsijungimas į išeivijos visuomeninę veiklą yra skaudžiausia sprendžiamoji problema. Čia PLJK privalėjo duoti direktyvų, sugestijų, atskleisti savo susirūpinimą ta problema. Mėginti, bent teoriškai, ją apspręsti.

Matome gi kurjozą. Paraginių ir veiklos paspartinimo vėždas pakibo ties tomis organizaci-

jomis, kurios jau įsivarė į darbą ir dirba jį gerai.

PLJS provizorinis pirmininkas kun. A. Saulaitis, reikia tikėtis, mėgins įveikti sciles ir charibdes, sustojusias naujos organizacijos farvateryje. Jo veiklos pobūdis neturės precedento didelės organizacijos kūryboje. Juk išrinktas PLJK-o tampa pirmininku teoriniai sukurto organizacijos. Jo veikimo nenustato ir nesaisto statuto paragrafai. Jis, tuo tarpu, turkišku posakiu sekant "kalifas valandai".

Ar nebūtų sveikiau, tiksliau, jogiškiau, jeigu veikimo metodai neįklistų į ekscentrizmą, bet veikty išmaniai ir metodiškai? Su prielaida -- ar jaunimo išskirimas globaliniu mastu iš "nebejaunimo" yra našus išeivijos egzistencijai?

Lietuvių tautos reikalu skirsnis atskamba politiniu neapdairumu, tarus "reikalaujame Lietuvai ir kitoms Pabaltijo tautoms laisvo apsisprendimo". Čia atkartojamas JAV Valstybės departamento pareigūno Doylio pragmatizmas, jau visuotinai pasmerktas lietuvių visuomenės. Dabartinis ok. Pabaltijo valstybių politinis statusas nereikalingas "laisvo tautos apsisprendimo". Tai naivus ekskursas į senas Wilsono tezes. Tai istorijos dalis. Dabar tenka reikalausti valstybinio suverenumo grąžinimo okupuotoms Sovietinės Rusijos Pabaltijo valstybėms.

Tautų, arba teritorijos gyvenimų apsisprendimas įvyko 1918 metais. Tuo apsisprendimu remiantis sukurto valstybės. Valsybių ribose etninės tautos sąvoka per gimsta. Atsiranda valstybinė tauta. Kalbėti apie laisvą tautų apsisprendimą Pabaltijo valstybėse, reiškia arba pritari Valstybės departamento spekuliacijoms (kas joms pritarė?), arba nesusigaudyti esančioje tarptautinėje padėtyje bei tarptautinės teisės definicijose. Kaip žinia, visos šioje problemoje paklaidos labai naudingos Pabaltijo okupantui.

OPTIMIZMO AKORDAI

PLJK nutarimai yra įdomus šakotos lietuviškos išeivijos veiklos dokumentas. Kaip sudėtingas ir ateičiai užsilaugavęs dokumentas jis sulauks daug atsiliepimų. Tegu nerūstauja jo autorai, kad nevisi tradicingai mūsų tarpe tapšnos per petį tik todėl, kad dokumentas turi "jaunimo" etiketę. Klasiškas prez. H. Trumano posakis, įspėjantis neiti prie krosnies, jeigu bijai krosnies karščio, aktualus ir mūsų spaudos apyvokoje. Taip ir gerai! Pozityvi kritika yra sveikas maistas kritikuojamam. Prieš skubant atsikirsti, reikia pa-

New Yorko lietuviško kryžiaus komiteto pirmininkas P.C. Wytenus ir garbės pirmininkas prel. Jonas Balkūnas rugsėjo 10 dieną įteikė buvusios pasaulinės parodos lietuviško kryžiaus replikas New Yorko senatoriui Martin J. Knorr ir asamblėjos atstovui John T. Flack už jų pritarimą, pagalbą ir asmenišką dalyvavimą mūsų minėjimuose, demonstracijose ir padedant išgauti proklamaciją iš New Yorko gubernatoriaus.

svarstyti: o gal vertinime yra dalelė tiesos? Tikime, kad visas tas sunkus palikimas atiteko tuo tarpu popierinės PLJS formuotojui kun. A. Saulaičiui, laikui bėgant bus investuotas atgal į išeivijos sąskaitas, sugrąžinant įaktyvių lietuvių jaunųjų atšalėlių mases.

Nutarimai kaž kaip šykščiai ragino kaip tik jaunuosius masinius veržtis į jau esančias lietuvių kultūrinės ir politinės veiklos institucijas. Durs visur plačiai adaros. Įžengimas į veikimą yra pati šauniausia lietuviškos veiklos mokykla. Praktiškas sąlytis su ta mokykla gal būtų išmaniai nušalinti tą pamokslinikišką toną, kuriuo nutarimai traktavo dirbančiuosius. Tai buvo tiesiog praleista proga, atkreipti žvilgsnį į jaunuosius, išblaškyti jų kvailai susidariusias nuomones, kad "senių" organizacijoje jiems nėra kas veikti, kad lietuvių kalba neparanki apyvariai, kad lietuvių spauda nepatraukli ir neįdomi...

Šitokio dėmesio dabar besirėmiančiam lietuvių pareiškimui ir stokoja nutarimuose. Mes žinome, kad savotiškas jaunųjų atlaidumas ir cinizmas lietuvių atžvilgiu radosi pragmatiz-

mo paliestose kraštų mokyklose, kur ujamasi bet kuris idealizmo šešėlis. Nutarimai turėjo pastebėti tą problemą, raginti jaunimą įsiliesti į bendrą darbe sruvenančią lietuvių upe, bet neskatinėti (netiesiogiai) bodėtis "senių" reikalais ir burtis į savo getto popierinius namelius. Nutarimuose matyti tezių disklokacija, esmės sumaišymas su antraile medžiaga, kartojimas. Kaž kaip trūksta (paradoksal) jaunatviško polėkio. Trūksta Adomo Mickevičiaus posakio skrajūno: siek, ko vyzdys nepasiekia...

Nutarimai yra sąžiningai atkalbėtos litanijos rožinis...

Bet gi nutarimų temos yra amžinai mielos "seniams", kurie PLJK gerai parėmė! Tad tenka laukti, kad nutarimus sutiks daugelis su apidismenais. Qui pro quo žvilgtelėjimai neišvengiama tokio stambaus įvykio palyda. Vien tik tai tas faktas, kad PLJK galėjo įvykti, mus pripildė džiugesiu ir pasididžiavimu. Vis ir vis vylinės, kad generacijų kaita, savotiška melancholija ties ta kaita ir vykusiai atrandami tos problemos apšvelninimai ir toliau neardys išeivijos vientisumo.

Xerx

A. SALYS APIE RUSŲ KALBĄ

M. Sargenis

(2)

Bet jeigu jis būtų mokėjęs rusų kalbą, tai būtų sutikęs, kad ją pritaria su visais kalbėti. Joje būtų radęs ispaniškosios diungumą, prancūziškosios gyvumą, vokiškosios tvirtumą, itališkosios švelnumą ir, be to, graikų ir lotynų kalbų turtingą ir galingą išsi reiškimų trumpumą". Tur būtų, bolševikinis propagandistas V.V. Vinogradovas užmiršo, kad bolševikai jokio Dievo nepripažįsta ir rusų kalbos palyginimas su ispanų kalba netenka vertės, nes bolševikams nereikia su Dievu kalbėti nei didingai, nei paprastai. Kadangi dabar Rytų Vokietija pasidarė nebe priešas, bet Kremliaus draugas, tai su vokiečiais, matyt, rusai kalbės prancūziškai, o kadangi prancūzų komunistai nebeklauso Brežnevo, tai su jais kalbės vokiškai, o su italų komunistais, kaip su išglebusiomis moterėlėmis bandys susikalbėti rusiškai, nes rusų kalba tokia švelni, kad tinka tik moterims ir italų komunistams...

Savu laiku Stalinas buvo "didžiausias pasaulio kalbininkas". Ar ši vaidmenį dabar perėmė Brežnevas, mes to nežinome. Tačiau Stalinas 1930 m. XVI komunistų partijos suvažiavime yra pranašavęs, kad "kada socializmas (suprask ko

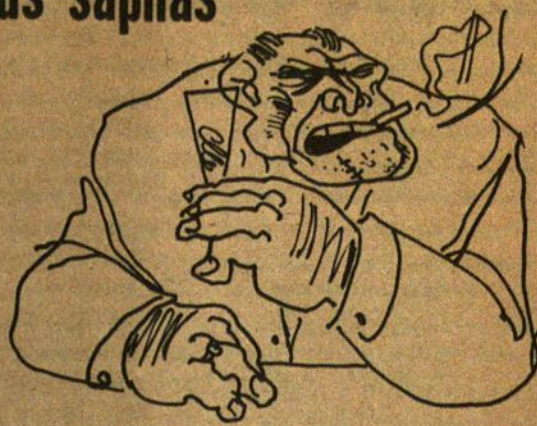
munizmas) sustiprės ir įeis į gyvenimą, nacionalinės kalbos neišvengiamai turės susiliesti į vieną bendrą kalbą". Taigi, pagal Stalino pranašystę ateityje ne tik nebus lietuvių, latvių, estų, gruzinų, ukrainiečių, bet ir anglų, prancūzų, italų, vokiečių ir kt. kalbų. Visam pasaulyje viešpataus tik komunizmas ir rusų kalba... Apsaugok mus, Dieve, nuo tokių pranašų...

Toliau prof. A. Salys rašo: "Sovietų Sąjungos nerusų mokyklose rusų kalba privalomai dėstoma pradedant jau antraisiais mokyklos metais. Tas taip pat taikoma ir Lietuvoje. Kaip matyti iš Lietuvos sovietinės švietimo ministerijos 1958 m. išleisto oficialaus leidinio "Liaudies švietimas", rusų kalbos dėstymas ypačiai sustiprintas po 1954 m. Tais metais Lietuvos mokyklas inspektavo specialus Maskvos atsiųstas mokyklų valdybos inspektorius. Po to Lietuvos švietimo ministro 1954. XII. 30 buvo išleistas griežtas įsakymas, kuriuo naujai pertvarkyta rusų kalbos dėstymas ir iki smulkmenų nustatyta jos reikalavimai. Įsakyme pabrėžta, kad "rusų kalba yra antroji gimtoji Tarybų Sąjungos tautybių kalba". Argi lietuviai, latviai, estai yra gimę rusais?

Studijos pabaigoje

J. GRAUDA

Sunkus sapnas

Prisisapnavo toks sapnas: esame vergų turguje. Ant aukštesnės platformos, lyg ant ešafoto aikštelės, rikiuojami žydų tautybės žmonės. Jie užgulti, nusigandę, nedrąsūs. Gerai nusiganę aukcionierius, papirosą "kazbek" įsikandę, patyrusio aukcionieriaus rečitatyvu pristato vergų pirkėjams vieną po kito parduodamus užsienin vergus:

-- Medicinos gydytojas, gerame stovyje, darbštus, sąžiningas, sveikas ir nesešas! Trisdešimt tūkstančių! Kas daugiau? Trisdešimt tūkstančių ir vienas, kas daugiau? Trisdešimt tūkstančių ir du kas daugiau?... Kas daugiau?

-- Inžinierius, kibernetikos specialistas, jaunas, sveikas, moka anglų kalbą. Dvidešimt penki tūkstančiai! Dvidešimt penki tūkstančiai, kas daugiau? Dvidešimt septyni, kas daugiau? Dvidešimt aštuoni, kas daugiau?

Aukcionierius sekė pakeliamas rankas, skaičiavo pakeliamas sumas...

Kaip tai būna sapne, viskas įmanoma, pastebėjome, kad esame Maskvoj, užsienio reikalų ministerijoje, vizų politikos skyriuje. Kaip tai būna sapne, viskas įmanoma, vergų pardavimo pertraukos metu, kreipėmės į aukcionierių. Interview? Pora klausimų?

-- Kodėl atnaujinote prekybą vergais?

-- Mums, žūt būtų, reikia kietos valiutos. Realiai ir nauja vizų politika. Kas išvyksta nuolatiniam apsigyvenimui užsienin, moka atitinkamą vizą. Nauja vizų politika! Ir nepravardžiukite tos politikos vergų prekybą!

Aukcionierius nekantriai užsitraukė "kazbeko" dūmais.

Kaip tai būna sapne, viskas įmanoma, paklausė aukcionieriaus:

-- Argi jums neužteko kietos valiutos iš miltų, kurie užkrauti ant siuntinėlių?

-- Miltai yra smulkūs paukščiai. Šimtas nuo siuntinio ne pinigais. Dabar mes gauname dešimtis tūkstančių nuo nosies.

-- Argi taip turtingi jūsų vergai?

Aukcionierius mįslingai šyptelėjo:

-- Mes skiriame kainas, o pinigų mokėtojų atsirai. Tai didelė privilegija, būti išstatytam vergų turguje... Tai didelė pas mus privilegija būti parduotam užsienin!

Kaip tai būna sapne, viskas įmanoma, tuo pačiu klausė aukcionieriaus:

-- Ar nebūtų galima tos privilegijos titulu mums pirkti Simą, ar kokią kamigą disidentą? Kietą valiutą. Nė neklaustumėm vergo kvalifikacijų, nei jo sveikatos...

Kaip tai būna sapne, viskas įmanoma, aukcionierius trenkė kumščia stalan ir sukriokė:

-- Ar nenori, kad aš tave parduočiau už rublius į Vorkutą?

Kaip tai būna sapne, viskas įmanoma, pabudome ir... sunkus sapnas tapo sunkiu prisiminimu.

prof. A. Salys teigia: "Paskutiniaisiais metais nerusų mokyklose rusinimas dar labiau yra sustiprėjęs. Nors 1961 m. komunistų partijos XXII suvažiavimo naujai priimtoje programoje senu įpročiu pabrėžta visų kalbų lygybė ir laisvė "auklėti" ir mokyti savo vaikus bet kokia kalba, bet įkandin teigiama: "Gyvenime vykstant savanoriškas (mūsų pabrakta. M.S.) rusų kalbos, šalia gimtosios, mokymasis, turi teigiamą reikšmę, nes tai padeda tarpusavyje keistis patyrimu ir kiekvienai nacijai bei tautybei įsijungti į kultūrinius visų kitų SSSR tautų pasiekimus ir pasaulinę kultūrą" (Ibid. 190 psl.).

Suprantama, kad po tokio rusų komunistų partijos nutarimo Lietuvos kvistlingėlis A. Sniečkus ne tik akiplėšiškai piršo lietuviams rusų kalbą, bet vertė ir lietuvių kalbininkus girti rusų kalbą ir propaganduoti ją lietuvių visuomenėje. Lai-

mė dar, kad Sniečkaus įsakymų lietuviui neklauso.

Lietuviams rusų kalba tėra tik priemonė susikalbėti su nemokančiais kitų kalbų rusais, draugais ar priešais, ne žiūrint, kas jie bebūtų, bet ne tikslas ir nepareiga jos mokytis. Taip atrodo ir prof. A. Salys žiūrėjo į rusų kalbą, kaip praktikinio gyvenimo ir mokslo objektą, bet ne kaip politikos įrankį ar Kremliaus siekimą suliedinti visas kalbas į vieną bendrą rusų kalbą. Juk kiekvienas žmogus yra laisvas pasirinkti mokytiis tokių svetimų kalbų, kurios jam patinka, o ne tokią kalbą kurią įsako okupantas.

CONSTRUCTION EQUIPMENT SERVICE MANAGER HIGHLY QUALIFIED

Locate in Atlanta, Georgia to manage the largest International Construction Equipment shop in the state. Must have CE shop supervisory experience. Enjoy excellent working conditions and full fringe benefits. Send complete resume to

B. E. MILLER
TRI-STATE TRACTOR CO.
P. O. BOX 1414
ATLANTA, GEORGIA 30301
(70-72)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

GRANDINĖLĖ GINTARO JŪROS PAKRANTĖJE (4)

Atsisveikinę su gra-
žiuoju Hamburgu vykom
į Stuttgartą. Prieš tai dar
sustojom prie Manheim
ir aplankėm mūsų vie-
nintelę išeivijoj lietuviš-
ką Vasario 16 gimnazi-
ją. Įvažiavę į kuklų kai-
mą dairėmės kol pama-
tėm senos pilies rūmus.
Čia kaip tik vyko jauni-
mo stovyklos uždary-
mas. Kieme mus pasiti-
ko gimnazijos mokytojai,
direktorius bei kiti sve-
čiai. Kun. V. Domijonai-
tis visiems aprodė nau-
jas ir senas patalpas ir
buvom gardžiai pavaišin-
ti. Gaila, laiko stoka, tu-
rėjome vykti toliau. Va-
kare pasiekę tikrai išpū-
dingą Stuttgarto miestą
apsistojom beveik pa-
čiam centre. Tai tikrai
vienas gražiausių gam-
tinės aplinkos atžvilgiu
didmiestis Badeno -
Wuerttenbergo sostinė.

Koncertas vyko Killes-
bergo parke. Į koncerto
areną prisirinko apie
2000 žmonių. Grandinė-
lės orkestro garsams
pasigirdus ir jaunimui
ižygiavus į estradą gau-
singi plojimai sutiko šo-
kėjus. Šią gražią saulė-
tą popietę šokėjai, lyg
drauge su saulės spin-
duliais žaidimo forma,
su šypsena atliko šokius.
Pertraukos metu teko
viena kitą žodį pasikeis-
ti su šio koncerto darbu-
tojais: kun. K. Senkum,
Z. Glemžienė, N. Sabie-
nė.

Z. Glemžienė Stuttgar-
to apylinkės valdybos pir-
mininkė prabėgdama pa-
reiškė: "Ši vieta tai Stutt-
garto ypatybė, tikrai
džiaugiamės, kad tiek
daug žmonių susirinko,
savo tarpe turime įvai-
rių garbingų svečių".

Čia susitinkam su A.
Griniene, taip pat tauti-
nių šokių grupės vado-
ve, kun. P. Celiešium,
kun. A. Rubiku, prel. J.
Aviža, bei su jaunimu,
kurie dalyvavo PLJ kon-
grese. Koncerte dalyva-
vo ir Amerikos konsulas
Thomas Scanlon. Jogar-
bei Grandinėlė užbaigė
koncertą su Virginia
Reel. Jis buvo taip suža-

INGRIDA BUBLIENĖ

vėtas Grandinėle, kad gri-
žęs į namus tą vakarą ža-
dėjo Valstybės Departa-
mentui rašyti laišką kaip
puikiai mes šią popietę
atstovavom Ameriką ir
žavingai atlikom lietu-
viškus šokius.

Po koncerto puošniam
restorane sekė vaisės.
Po vaišių jaunimas dar
linksmai pasišoko gra-
žioj kavinėj, dr. A. Nor-
kaičio globoj. Sekanti ry-
tą Stuttgarter Zeitung iš-
dėjo didelę nuotrauką,
mergaitės atliekant blez-
dingėlę, su aprašymu, ku-
rio štai kelios svarbes-
nės mintys: "Pasaulinio
garso grupė iš Clevelan-
do. Ji užsitarnavo šime-
ną pažįstančios publikos
audringo pritrimo ir bu-
vo vis kviečiami pakar-
totinam pasirodymui".
Tą pačią dieną kitas laik-
raštis Stuttgarter Nach-
rithten irgi išdėjo didė-
lę nuotrauką mergaitės
šokant Kuskinėlį. Šio laik-
raščio komentarai: "Spal-
vinga, džiaugsminga ir
pilna temperamento pa-
sirodoj lietuvių tautinių
šokių pergyveno sekma-
dienio popiečio žiūrovai
atvirame stadijone Stutt-
garto parke. Daugelis šo-
kių vaizdavo krašto tra-
dicijas, kurios vaizdžiai
atsispindėjo kiekviena-
me šokyje. Ši studentų
ir moksleivių grupė iš
Amerikos į šias gastro-
les atsivežė apie 200 tau-
tinių kostiumų. Savo iš-
pildymu stebino karšty-
kantriai kenčiančius žiū-
rovus vis su naujomis
kompozicijomis ir iš da-
lies profesionaliai atro-
dančiomis šokio sceno-
mis".

Sekanti rytą teko at-
sisveikinti su taip pamil-
ta Vokietija, naujais su-
tiktais draugais. Vin-
giuojančiais keliais pa-
sukom Romos link. Pa-
kelėse dar vis sustoda-
vom apžiūrėti žymesnes
vietas, bei lankėm pilsis,
senas istorines kated-
ras ir kt. Šiltam orui
esant, jaunimas labai
pamėgo Europos ledus

ir kiekvienu sustojimu
pasivašindavo.

Netrukus pasiekėm
Italiją. Sustojom Floren-
cijoje. Kokie puikūs meno
rinkiniai. Koks išpūdin-
gas Neptuno fontanas, o
Florencijos katedra kokia
didinga! Vis dar norėjo-
si ilgiau užtrukt, labiau
išsižiūrėti. Pasiekus Ro-
mą visiems dar grįžta
vaizdai matyti nuotrau-
kose, filmose. Sustojam
lietuvių kunigų kolegijoje.
Prel. L. Tulaba vado-
vams duoda visas instruk-
cijas apie mūsų viešnagę
Romoje ir paskiria kun.
A. Jonušą mus globoti.
Apsistojom netoli kole-
gijos vokiečių seselių
viešbuty. Kun. V. Die-
lininkaitis ir kun. L. Pe-
čiukevičius pasisiūlo bū-
ti mūsų palydovais. Ap-
rodo Romą ir Vatikaną.
Išlipę Šv. Petro bazili-
kos aikštėj pajutom kaž-
ką didingo, stengėmės iš-
vaizduoti senuosius lai-
kus. O didingumas koki-
sejus; fantastiški Ro-
mos fontanai visų širdis
suvirpino. Rugpjūčio 16
d. pasipuošę tautiniais
drabužiais buvom priim-
ti popiežiaus vasaros re-
zidencijoje 80 mylių nuo
Romos.

Grandinėlė audienci-
joje sėdėjo pirmoje ei-
lėje. Čia jaunimas dai-
navo lietuviškas dainas
ir nekantriai laukė pa-
sirodant Šv. Tėvo.

Patį audienciją buvo
labai iškilminga. Popie-
žius keliom kalbom ka-
ba į visus susirinkusius
ir kiekvieną grupę pa-
sveikina. Savo kalboje tą
dieną kalbėjo apie asme-
ninę ir bendruomeninę
žmogaus laisvę. Bendruo-
meninė laisvė yra vadi-
nama teisė. Teisė jun-
gia bendruomenę ir pa-
rodo jos tobulumo lygį.
Audiencijos pabaigoj vi-
si giedoj Credo. Šv. Tė-
vas tada suteikė visiems
susirinkusiems palaimi-
nimą. Audiencijai pasi-
baigus, Šv. Tėvas Pau-
lius VI, priėjo prie šokė-
jų, pasipuošusių tauti-
niais rūbais, ir gražiai
pasveikino. Danutė Su-
šinskaitė paėmus jo ran-

Grandinėlės šokėjai audiencijoje pas popiežių Paulių VI.

J. Carlos nuotrauka

kas prašė, pasimelsti už
kenčiančią Lietuvą, už
persekiojamą bažnyčią.
Popiežius iš klausęs jos
prašymą prižadėjo pasi-
melsti už Lietuvą, mus
visus, mūsų tėvelius ir
visus lietuvius išblašky-
tus po platųjį pasaulį ir
lietuviams suteikė spe-
cialų palaiminimą. Šis
įvykis sujaukino visus šo-
kėjus. Mes niekad neti-
kėjom, kad taip arti teks
kada nors pasimatyti su
popiežium. Ši istorinė įvy-
ki nuotraukom užfiksavo
Vatikano laikraštis, "L'
Osservatore Romano",
įdėdamas net dvi nuo-
traukas su Grandinėlės
jaunimu. Laikraštis at-
spausdintas ir Šv. Tė-
vo sveikinimas Grandi-
nėlei: "Jūs su entuziaz-
mu mokotės savo krašto
šokių, tikiuosi, kad šio
entuziazmo jūs niekad ne
prarasite ir jis švies vi-
suose jūsų darbuose. Aš
meldžiuos, kad Dievas
jums visuomet vadovautų
ir padėtų".

Visą dieną dar ilgai
gyvenom audiencijos iš-
pūdžiais. Prieš apleisda-
mi Romą prel. L. Tula-
bos buvome pakviesti va-
karienei į kolegiją. Iškil-
minga puota su šampanu
ir puikia vakariene užbai-
gė mūsų viešnagę Romo-

je. Paminėtina, kad Ro-
moj kun. V. Kazlausko
rūpesčiu Arūnas Čiuber-
kis įkalbėjo per Vatika-
no radiją į Lietuvą pilną
pranešimą apie mūsų gas-
troles po Europą. Mūsų
broliai Lietuvoj taip pat
turėjo prigai išgirsti Da-
nutės Sušinskaitės pokal-
bį su Šv. Tėvu.

Autobusai vežė Šveica-
rijos link. Iš ryto pa-
matę gražiąją Austri-
jos gamtą negalėjom at-
sižavėti vaizdais. Ką be
kalbėti apie Šveicariją.
Širdis visai apsalo, o jau-
nimas vis dainavo dainas
iš filmos "Sound of Mu-
sic". Šveicarijoj nakvo-
jom puikiam viešbuty
kalno viršūnėj. Jaunimas
taip pamėgo kalnus, kad
nė vienas nenorėjo su
jais atsisveikinti ir tro-
ško dar ilgiau pabūti ir
edelweis žiedų surast.
Autobusai riedėjo Pran-
cūzijos link. Vaizdai vis
nenusibosta.

Nuvažiavus į Paryžių
mus ten globojo kun. J.
Petrošius. Apžiūrėm Not-
re Dame katedrą, Eifelio
bokštą, Louvrą, Trium-
fo arką ir vėl išgyvenam
kitos eros istoriją. Ap-
lankom Versaille. Ogra-
žumas, didingumas, tie
sodai, fontanai, rodos ir
karaliams per iškilmin-

gi! Tą dieną Versaille
vakariene valgėm Kari-
ninkų Ramovėj, kur in-
tendantu yra J. Tomkus.
Tikrai smagu visuose pa-
saulio kraštuose sutikti
savus žmones. Lankyda-
miesi pas seseles vienuo-
lyne Paryžių sutinkam
taip pat dvi lietuvaites.

Mūsų kelionė ėjo prie
galo, autobusai jau arti-
nosi prie Belgijos. Briu-
sely lėktuvai laukė par-
skraidinti atgal į antrąją
tėviškę, Ameriką. Visa
tai pajutę lyg nuliūdeper
galvojom visa tai ką ma-
tėm, ką patyrėm ir nega-
lėjom sulaukti kol grįšim
į namus ir visa tai papa-
sakosim namiškiams.

Tiek mylių padaręs jau-
nimas, tokią duoklę ati-
davęs tėvynei, tiek pagar-
sinęs Lietuvos vardą,
vertas mūsų visuomenės
dėmesio ir paramos. Va-
dovams A. ir L. Sagiams
visi turėtų likti dėkingi
už jų pastangas, už jų ta-
lentus, toki ansamblį iš-
laikyti ir plačiam pa-
sauliui parodyti. Gran-
dinėlės žygis liks įrašy-
tas į istorijos lapus. Jų
nuausta juosta primins
pasauliui mūsų tautos
dvasinę kultūrą ir teisę
į laisvą gyvenimą.

ROMUALDAS SPALIS

Išzišimas

DIRVOS PREMIJUOTA NOVELĖ

(1)

Nors firma užsakė man viešbutį, bet iš aero-
dromo tiesiai pasukau pas Buzokus, mano studijų
draugus, kurie mano dėka susipažino ir vėliau su-
situokė.

Neturėdamas brolių ar seserų, prisirišau
prie jų, ir jų namai pasidarė man savi. Kaip jie
dabar? Žiūrėjau pro taksio langelį, ir mane erzino
jo dažni sustojimai. Rodos, pėsčias greičiau nu-
bėgčiau, paspausčiau jų durų skambutį, pulčiau į
glėbį. Juk tiek metų nesimatė!

Albinas Vilniuje, išėjęs iš teatro, buvo vokie-
čių suimtas ir per jėgą įjungtas į priešlėktuvinę
apsaugą. Rusams artėjant prie Lietuvos, jo žmona
pasitraukė į vakarus ir apsigyveno netoli aerodro-
mo, kur buvo nukištas jos vyras. Karui pasibaigus,
jie susijungė ir vėl pradėjo normalų gyvenimą,
kiek tai buvo įmanoma anose sąlygose.

Vokietijojej mums neteko pasimatyti. Gyveno-
me skirtingose zonose. Aš buvau pasinėręs į studi-
jas ir, sunkiai versdamasis, neturėjau nei laiko, nei
pinigų bastytis. Jiedu, sulaukę dukrelės, irgi nesi-
judino iš vietos. Prasidėjusi emigracija tik padidi-
no nuotolius.

Tuo tarpu likimas, kad ir pasišaipydamas iš
manęs, papūsdamas į mano svajonių namelius, pa-

galiaus šyptelėjo, ir aš tvirtai atsistojau ant kojų,
įsitaisęs pajėgioje firmoje, kurios siunčiamas pra-
dėjau važinėti po pasaulį. Suprantama, dairiausi
progos atsidurti valstybėje, kur gyveno mano bičiū-
liai, ir pagaliau tokia atsirado.

Kaip jie? Tie patys? Pakitę?...

Iš laiško nesuprasi. Mano paties laišškai buvo
sausoki, trumpi, nemokėjau rašyti kitokių, nors ir
ilgėjau jų.

Užmerkiau akis, norėdamas atgaivinti bičiū-
lių vaizdą, ir nejučiomis šyptelėjau prisiminęs po-
ros brožą, kuris anais laisvės laikais gerokai
linksmino mane. Kompanijoje, susirinkimuose Ve-
rutė tematydavo tik savo vyrą: jis protingiausiai
pasakydavo, patardavo, jis geriausiai padarydavo,
jis atstojo jai visą pasaulį. Taigi Albinas virtoto-
bulybė. Ir jis mokėdavo žmonai tais pačiais pini-
gais: Verutė tvarkingiausia, švariausia ir t.t.

Pradžioje mėginau vėsinti tą jų entuziazmą,
bet mano pastangos ėjo niekais. Kaip jie dabar?
Ar jiedu grįžo į žemę, ar, priešingai, toji silpny-
bė pažengė dar toliau?

Pagalčiau sustojau prie durų, jos atsivėrė, ir
aš atsidūriau bičiulių glėbyje. Buvo ir šilta ir
gaudu po tiek metų ir audrų išvyti jų pakitu-
sius, kiek senstėlėjusius veidus, pripažinti laiko
triuškinančią leteną.

Pirmos kelios valandos prabėgo klausimų, at-
sakymų maišaty. Juk tiek daug norėjosi pasakyti,
tiek daug sužinoti. Tačiau ilgas metų tarpas neu-
pildomas per tas kelias valandas. Viskas tik pavir-
šutiniškai, skubomis, lyg paimtum didžiulį laik-
rašti į rankas ir verstum jo puslapius, skaityda-
mas straipsnių pavadinimus.

Ir kai pagaliau sakiniai pasidarė mažiau sklan-
dūs, o liežuvis pradėjo pintis, atsistojome poilsio.

Išsibučiavęs atsikvėpiau man skirtame kambaryje
ir, kritęs į lovą, tikėjausi tuojau užmigsiąs, bet
akys nesimerkė. Išgertas vynas ir išpūdžių kvai-
tulys veikė lyg stipri kava. Apžvelgiau savo kam-
barį. Puikiai apstatytas. Tik dabar suvokiau visą
butą ir supratau, kad mano bičiulių gražiai iš-
kurta. Tai turėjau seniai pastebėti, bet kas kita
mane slėgė, kas kita kaupė mano dėmesį ir turė-
jau panaudoti visą savo patyrimą, kad atrodyčiau
nerūpestingas ir ... aklas.

Jie abu per visą tą ilgą vakarą vijo nuo savęs
kažkokį slogutį, desperatiškai graibstėsi už praei-
ties šešėlių, mėgindami užsimiršti, grąžinti lai-
mingą praeitį, kurios dalelė ir aš buvau.

Deja, jų pastangos nebuvo vaisingos. Pakak-
davo jiems pasikeisti keliais sakiniiais, ir jausda-
vau jėga slopinamą audrą. Už to šypsnio, juoko,
tariamo džiaugsmo, protarpiais pagaudavau, jų
manymui, gerai užslėptą pagiežą, o kartą, gal tik
man pasivaideno, blikstelta ir neapykantos.

Su jais kažkas netvarkoje, buvau tikras, kad
neklystu. Jau pats mano darbas reikalavo pasta-
bumo. Susidurdamas su įvairaus plauko žmonė-
mis, privalėjau greit juos suprasti ir pažinti, kad
darbas sklandžiai eitų, kitaip mano firma turėtų
nuostolių, o mano priedai nukentėtų.

Kas atsitiko? Gyvena gerai. Tvirtinama, var-
gas yra priežastis visų negerovių, bet šiuo atveju
ne jis.

Abu lyg lenktyniaudami mėgino daugiau suži-
noti apie mane, nors kadaise buvo linkę labiau at-
skleisti savo reikalus, jais pasigirti. Ar tai rody-
tų jų didesnę subrendimą, išmintį, ar tai tik mėgi-
nimas pasislėpti, pridengti savo gyvenimą. Jei
taip, ko jie bijo, ko vengia?

(Bus daugiau)

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 10 d. visose trijose lietuvių parapijų bažnyčiose buvo atlaikytos Lietuvos intencija Šv. Mišios ir pasakytos atitinkami pamokslai. Mišiose organizacijos dalyvavo su vėliavomis.

Tautos šventės minėjimas Lietuvių Namuose pradėtas Henriko Nagio eilėraščių "Grįžimo sapnas", kurį labai vykusiai ir gražiai padeklamavo jaunuolė Laima Tautkevičiūtė.

LB apylinkės valdybos pirmininkas Vladas Selenis pasakė, kad šis eilėraštis buvo padeklamotas vietoje jo įžanginės kalbos. Vladas Selenis, padėkojęs svečiams už gausų į šį Tautos šventės minėjimą atsilankymą, į garbės prezidiumą pakvietė: PLB pirm. Stasį Barzduką, buvusį Lietuvos ministrą pirminką gen. Joną Černių, Tautinių šokių grupės Šilainė vedėją Galiną Gobiene, jaunimo choro vedėją muziką Stasį Šližį, šv. Petro parapijos kleboną kun. Viktorą Kriščiūnėvičių, DLOC v-bos p-ką dr. Vincą Misiulį ir Windsorą (Kanadoje) LB p-ką Vincą Čerškų. Pakviestiems į prezidiumą asmenims Aida Smalinskaitė prisegė po gėlę.

Sudarius garbės prezidiumą tolimesnis programos vedimas perduodamas Aidai Smalinskaitė. Gražią ir lietuviškais motyvais invokacijos maldą sukalbėjo kun. Viktoras Kriščiūnėvičius.

PB pirm. Stasys Barzdukas pakviečiamas tarti žodį -- skaičiuoti šiai dienai skirtą paskaitą. Pasveikinęs į šios šventės minėjimą atsilankiusius svečius ir perdavęs PLB linkėjimus mokytojai Galinai Gobienei ir muzikui Stasiui Šližiui prieš pradėdamas savo paskaitą pasakė: -- "Vietoje mano paskaitos, jeigu eilėraštis būtų paskaitytas, irgi būtų neblogai".

Savo paskaitoje, kaip prelegentas ją pavadino "Mastymais apie tautą ir bendruomenę" nusivietė senovės Lietuvą, kuri buvo valdoma kunigaikščių bei karalių. Nepriklausomybės laikus ir dabartinį lietuvių išsvilimą gyvenimą. Paskaitą baigė žodžiais: "Lietuviais esame gimę, lietuviais turime ir būti".

Aida Smalinskaitė padėkojus paskaitininkui už gražią ir įspūdingą paskaitą, LB apylinkės valdybos pirmininkas Vladas Selenis pranešė, kad apylinkės valdyba yra nutarusi kas metai suruošti Tautos šventės minėjimą ir taip pat pagerbti atsižymėjusius lietuvių veikloje asmenis. Šiais metais į tokius atsižymėjusius asmenis atrinkti tautinių šokių grupės Šilainė vadovė mokytoja Galina Gobiene ir jaunimo choro vedėjas muzikas Stasys Šližys ir jie bus apdovanoti.

Galinos Gobiensės veiklą nupasakojo mokytoja Jūratė Pečiurienė, o muziką Stasį Šližį pristatė Jonas Kriščiūnas. Jiems abiems Stasys Barzdukas įteikė dovanas: po Lietuvos prezidentų medalių, kurį išleido Lietuvių Fondas. Atskiras dovanas įteikė šokėjų vardu puokštę gėlių Vytautas Reklus ir Rita Motvėkaitė -- Galinai Gobienei ir jaunimo choro vardu dovaną Karolė ir Dana Veselkaitės -- muzikui Stasiui Šližiui.

Meninėje dalyje Windsor mergaičių kvartetas "Aušra", kurį sudaro Nijolė Giedriūnaitė, Al-

dona Tautkevičiūtė, Rūta Čerskutė ir Dana Kozulytė, vadovaujamą Valės Tautkevičienės ir akordeonu grojant Kristinai Puidaitė padainavo net 11 dainų. Vienos pertraukos metu akordeonistė Kristina Puidaitė pagrojo porą dalykėlių, o antros pertraukos metu Laima Tautkevičiūtė padeklamavo Aisės eilėraštį "Mes neiešim".

Programos vedėja Aida Smalinskaitė padėkojo Windsor mergaičių kvartetui "Aušra" už sudainuotas gražias dainas, o Kristinai Puidaitė už pagrojomą akordeoną ir Laimai Tautkevičiūtei už padeklamuotus eilėraščius ir po to buvo sugiedotas Lietuvos Himnas. Giedoją visi.

Meninė dalis buvo graži ir daug kam patiko, bet taip pat kai kas nusiskundė, kad per ilgą buvo. Kai kurie net pabėgo nesulaukę galo. Ir lietuviškas priežodis sako: kas per daug, tai nesveika!

Po meninės dalies persikėlė į kitą salę ir čia turėjo būti bendrus pietus. Pietus pradedant maldą sukalbėjo šv. Antano parapijos klebonas kun. Kazimieras Simaitis. Pietų metu žodį tarė: Jonas Černius, Jonas Šepetys, inž. Vytautas Kutkus, Stasys Barzdukas ir ant pat galą LB apylinkės valdybos pirmininkas Vladas Selenis, kuris padėkojo visiems į šios šventės minėjimą atsilankiusiems ir visus užkvietė atsilankyti rugsėjo 23 d. į Lietuvių Namus ir dalyvauti Antro kaimo spektaklyje, kuris bus daug geresnis ir įdomesnis už ankščiau matytus. Be to jis bus šiek tiek ir "sudetroitintas".

AUKSINIS JUBILIEJUS

Kunigas Viktoras Kriščiūnėvičius gimė 1922 m. rugsėjo 22 d. Vilkaviškyje. Mokėsi Vilkaviškio pradžios mokykloje ir gimnazijoje, kur buvo pirmuoju mokiniu. Lankydamas gimnaziją priklauso eilei organizacijų ir joms vadovavo. Baigęs gimnaziją, įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją, kur studijavo dvejus metus. Karo išbėgė iš Lietuvos, studijas tęsė Vokietijoje Eichsteato kunigų seminarijoje. Iš ten įstojo į Gregorianumo universitetą Romoje. 1948 m. rudenį įstojo į Bressano kunigų seminariją ir kunigu buvo įšventintas 1949 m. birželio 29 d.

Pirmaisiais pastoracinio darbo metais buvo kapelionu Merano mieste šiaurinėje Italijoje. 1952 m. sausio 2 d. atvyko į Detroitą ir, kunigo svečioteisėmis, pradėjo pastoracinį darbą šv. Petro parapijoje.

Kun. V. Kriščiūnėvičiui darbo pradžia šv. Petro parapijoje buvo gana sunki.

Gyvendamas pas tėvus, turėjo kasdien autobusą važinėti į parapiją. Augusiam ir išsilavinusiam Europoje nelengva buvo sunderinti nuomones su Amerikoje gimusiu ir mokslus ėjusiu klebonu, bet kun. Kriščiūnėvičius takas ir kantrybė sunkumus nugalėjo. Parapijiečiai jį pamilo.

Mirus klebonui kun. Vincui Misiuliui, arkivyskupas 1962 m. sausio 18 d. paskyrė kun. Kriščiūnėvičių naujos parapijos administratoriaus kun. J. Walter Stanevich asistentu šv. Petro ir šv. Antano parapijoms. Nuo to laiko jo veikla parapijoje išbujojo. Jis aktyviai rėmė administratoriaus planus parapijoje veiklą pagyinti. Suorganizavo lietuvių kalbos psitobulinimo kursus. Amerikoje gimusiems lietuviams, kuriuose pats dėstė, 1970 m. birželio 10 d. buvo paskirtas šv. Petro parapijos administratorium ir šias pareigas eina dabar.

Lietuvoje augęs ir mokslus ėjęs kunigas Kriščiūnėvičius brangina lietuviškas tradicijas. Tik perėmęs parapijos administravimą suruošė parapijos globėjo šv. Petro atlaidus. Būdamas klasiškos muzikos, o taip pat ir lietuviškos dainos bei giesmės mėgėjas, pasikvietė žinomą lietuviškos dainos puoselėtoją muziką Stasį Šližį vadovauti chorui, šv. Petro yra vienintelė parapija Detroito, kur lietuviškų mišių metu yra ne bendras, bet chorinis giedojimas.

Kun. Kriščiūnėvičiaus iniciatyva 1970 m. pirmą kartą Detroito suruoštas Tautos šventės minėjimas parapijoje.

Jo veikla pasireiškė ir už parapijos ribų. Buvo įvairių organizacijų dvasios vadas: Lietuvos vyčių Amerikoje, skaučių, šaulių, moksleivių ir studentų ateitininkų ir lituanistinės mokyklos kapelionu.

Kun. Kriščiūnėvičius nuo pat vaikystės mėgsta muziką ir meną. Didelis fotografijos mėgėjas ir filatelistas. Už savo lietuviškų ženklių rinkinį laimėjo aukso medalį.

Kun. Viktoro Kriščiūnėvičiaus penkiasdešimts metų sukakties paminėjimas rengiamas rugsėjo 24 d.

11:15 v. bus šv. Mišios per kurias parapijos choras liturgines mišių dalis giedos lietuvių kalba. Po mišių jubilato pagerbimas įvyks parapijos salėje. Ten bus pasakyta kalba, atlikta meninė dalis ir vaišės.

• JORŲ ŠAULIŲ "ŠVYTURIO" kuopa rugsėjo 24 d. 12:00 val. Lietuvių Namuose minės savo veiklos 5 metų sukaktį. To laiko tarpio kuopos apžvalgą padarys šaulys Stasys Malinuskas. Meninę dalį atliks: V. Verikaitis iš Toronto, Kunigunda Kodatienė iš Marius Sajus.

Į kuopos 5 metų sukakties paminėjimą yra pakviestos ir žadėjo atsiųsti savo atstovus: kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa Clevelande, Chicago 3 kuopos ir Kanados rinktinė.

"Švyturio" kuopos šauliai kviečia Detroito ir apylinkės lietuvius dalyvauti jų 5 metų veiklos paminėjime.

• DLOC VALDYBA, rugsėjo 9 d. Lietuvių Namuose turėjo posėdį ir aptarė ateities veiklos gaires. Numatyti suruošti du renginiai: gruodžio 10 d. Lietuvių Namuose koncertą ir Vasario 16 minėjimą 1973 m. vasario 18 d. Mercy kolegijos patalpose. Taip pat buvo patvirtinta festivalio apyskaita. DLOC da lyvaudamas pavergtų tautų festivalyje turėjo grynai pelno \$1,231.54.

• DIEVO APVAIZDOS bažnyčios ir kultūrinio centro statyboms aukos ir toliau plaukia. Veronika Usoris savo auką pakėlė iki 800 dolerių, įnešdama 500 dolerių.

Po 100 dol. įnešė: Eugenija ir Motiejus Bogutos ir Jurgis Kase-Kasevičius.

A. Grinius

REIKŠMINGOS SUKAKTYS

Maždaug prieš porą metų suėjo 400 metų nuo Vilniaus kolegijos įsikūrimo, kuri laike dešimties metų virto Vilniaus akademija. Ši akademija keletą amžių buvo to laiko didžioji Lietuvos valstybėje vienintelis mokslo ir švietimo židinys, kuriame koncentravosi beveik visos intelektualinės šalies gyvenimas. Ilgą laiką ji buvo vienintelė aukštoji mokykla ir visai Rytų Europai, nes Estijoje ir Suomijoje atsirado panašios mokyklos tik XVII a. pirmoje pusėje, o Maskvos valstybėje -- vos XVIII a. antroje pusėje.

Vilniaus akademija ir XIX a. universitetas turėjo būdingas bendradarbiavimo tradicijas. Jų dėstytojų tarpe randame beveik visų Europos kraštų atstovus, ir čia sėmė-

si žinių ir kitų kraštų jaunimas. Tuo būdu Vilniaus akademija ir universitetas vaidino žymų vaidmenį ne tik Lietuvoje, bet ir kaimyninių kraštų mokslo bei kultūros gyvenime. Vilniaus universitetas garsėjo žymių mokslininkų ir auklėtinių vardais. XIX a. pradžioje jis prilygo geriausios Europos aukštosios mokykloms, tik tas universiteto žydėjimas buvo užgniauztas rusų carų okupacinės valdžios.

Vilniaus akademija bei universitetas turėjo milžiniškos reikšmės Lietuvai ne tik švietimo, mokslo ir bendrai kultūriname gyvenime, bet ir lietuviams tautiniu atžvilgiu. Akademija, būdama daugiausia tarptautinio pobūdžio ir griežtai laikydama lotynų kalbos vartojimo, stipriai prilaikė besiveržiančią Lieuvon lenkinimo srovę.

Iš Vilniaus universiteto profesorių ir jų auklėtinių veikala iškilo romantinė, garbinanti Lietuvos praeitį, literatūra, kuri sukėlė XIX a. lietuvių tautinį atgimimą, išauginusi atsikuriantios Lietuvos valstybės vyrus ir stiprios dvasios savanorius kūrėjus.

1922 m. vasario 16 d. Kaune buvo atkurta aukštoji mokykla Lietuvos universiteto vardu, 1930 m. gavusi Vytauto Didžiojo vardą. Lietuvos ir Vytauto Didžiojo universitetas nepriklausomos Lietuvos visose gyvenimo srityse suvaidino taip pat labai reikšmingą vaidmenį. Tai buvo šviesos ir kultūros židinys, kuris savo spinduliavimu veikė visą Lietuvos gyvenimą. Aukštosios šalies mokyklos, paprastai, būna centrai, iš kurių sklinda mokslas, šviesa, idėjos, duodančios gyvenimui impulsą ir kryptį. Tokį vaidmenį vaidino ir Vytauto Didžiojo universitetas Lietuvoje.

Šiais metais sukanka 50 metų nuo Lietuvos universiteto atkūrimo. Detroito lietuvių kultūros klubas, vadovaujamas agr. A. Musteikio, organizuoja Lietuvos universiteto atkūrimo 50 metų sukakties paminėjimą Detroito š.m. spalio 15 d. Paminėjimo akademijoje sutiko pagrindinę paskaitą tema "Aukštasis Mokslas Lietuvoje" paskaityti prof. dr. Jonas Puzinas, buvęs humanitarinių mokslų fakulteto dekanas, žinomas savo istoriniais ir archeologiniais veikalais ir visuomenine veikla. Minėjimą sutiko globoti JAV LB centro valdyba. Minėjimą remia atskirų fakultetų auklėtiniai.

(Jš)

V. ŽEMAIČIO "LIETUVIŠKI VANDENVARDŽIAI IR PILKAPIAI NUO VYSLOS IKI MASKVOS

Uolus lietuviškos teritorijos, lietuvių tautos istorijos ir praeities gynėjas Vincas Žemaitis (gimęs 1896.XI.21 d. Vilkaviškio aps.), kūrybingas ir drąsus istorinių raštų nagrinėtojas ir įvairių interpretuotojas, išleido naują veikalą "Lietuviški vandenvardžiai ir pilkapiai nuo Vyslos iki pat Maskvos".

Studija pirmiausia buvo atspausdinta Naujienų atkarpoje 1972 gegužės 22 - birželio 23 d. d., dabar atmušta nedidelės knygos pavidalu V. Krumplo - Stulpino spaustuviųje. 64 psl. priedo du žemėlapių atspaudai. Kaina 2 dol. Gaunama paspaudos platintojus ir autorių adresu 2740 W. 43rd St., Chicago, Illinois 60632. Autoriaus leidinys.

V. Žemaitis, naudodamasis apie 100 autorių, kurių dauguma yra svetimačiai ir rašė ne lietuvių kalba, išveda savo teorijas, įdomus pasisakymas gudy reikalu:

"Susidarymui gudy kalbos ir tautos taip pat turėjo svarbos ir ekonominiai - politiniai faktoriai, įjungimas šių žemių Lietuvos valstybę ir pripažinimas joje gudy kalbai viešos reikšmės, paveikė susidarymą atskiro etnografinio slavų vieneto. Bet tai jau turėjo antrą reikšmę". (12 psl.).

Čia pacituota mintis yra iš V.V. Sedov "Slaviane Verchniovo Podnieprov'ja" į Podvin'ja", Maskva, 1970 m. 186 psl. Tą veikalą autorius plačiau apžvelgia.

Betgi paskutiniu laiku yra linkstama manyti ir stengiamasi moksliškai įrodyti, kad gudai nėra slavai, bet baltai.

V. Žemaitis nagrinėja ir gina eilę svetimųjų išleistų ir prieš lietuvių tautą nukreiptus raštus, žemėlapius, Tolygiai stipriai kritikuoja paskirus lietuvių mokslininkus, nesilaikančius istorinės tiesos, neginančius lietuviškos teritorijos reikalų, bet sugniužtančių prieš vokiškas ar slavų pasakaites, kurias priima kaip istorinius faktus.

Ypač dėl paskutiniųjų minėtų autorių susilauks arba stiprios kritikos, arba kai kurių mokslo asmenų pikto ir visuotinio boikotavimo.

Paskelbtą darbą visad galima kritikuoti ir kiti prieštaringi dalykai. Betgi V. Žemaitis panaudojo daug medžiagos, ją sava lietuviška galvoseną perkošė ir aprašė. Veikale yra įdomių ir pasinaudotųjų vietų.

Iš panaudotos literatūros sąrašo matyti, V. Žemaitis skaitė ir naudojo tik nedidelę dalį lietuviškos spaudos. Daugiausia citavo "Naujienose" spausdintus raštus (10 kartų), kai kitų leidinių, paskelbusių vertingų temų rašinių, visai nepaminėjo, nepanaudojo.

Sakysim, autoriaus pasirinkta tema daug raštų yra paskelbęs P. Būtenas Karyje ir kitur -- nieko nepaminėta. Nepastebėti tuo reikalu raštai Tėviškės Žiburiuose, Dirvoje, Nepriklausomoje Lietuvoje, Drauge, Laisvojoje Lietuvoje, Europos Lietuvoje, Sandaroje, Aiduose, Lietuvių Enciklopedijoje ir kitur. O gal autorių parengs antrą tuo ar panašiu klausimu studiją, panagrinėdamas gausesnius lietuvių autorių studijinius raštus mums taip svarbiais klausimais?

Alg. Gustaitis

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOS išleisti vadovėliai, pratimai ir skaitiniai, skirti liuanistinėms mokykloms bei mokymuisi namuose, jau siuntinėjami. Užsisakyti prašome šiuo adresu: L. Raslaivicius 7234 So. Sacramento Chicago, Ill. 60629 tel. (312) 776-3254.

MILLWRIGHTS

Must have or qualify for Journeyman's Card. Complete company paid fringe benefits program. Good Wages.

APPLY OR CALL:

DETROIT STEEL PRODUCTS

891-4000, EXT. 40

6000 CANIFF, DETROIT, MICH. 48212

An Equal Opportunity Employer

MACHINE BUILDERS

Experienced for leader in automation field. Night shift operation. Must have experience in heavy machine tool industry.

Apply in person to:

CROSS-FRASER

DIVISION OF THE CROSS CO.

17801 E. 14 MILE RD.

FRASER, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer

(70-74)

ELECTRICAL CONTROLS DESIGNERS

for leader in automation industry. Must have relay and solid state experience.

Apply in person

CROSS-FRASER

DIVISION OF THE CROSS CO.

17801 E. 14 MILE RD.

FRASER, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer

(70-74)

Viesėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

ROAD DRIVERS

NEEDED

5 years experience. With good accident record. Must meet D.O.T. requirements.

APPLY

JONES MOTOR CO.

4945 BRECKSVILLE RD.

RICHFIELD, OHIO

An Equal Opportunity Employer (72-74)

PLATER-JOB SHOP EXP. WILLING TO WORK AND TAKE CHARGE CHANGE TO BECOME PART OF COMPANY FOR THE RIGHT MAN

HUDSON PLATING SERVICE INC.

51 S. MAIN ST., HUDSON, OHIO (71-73)

MANUFACTURERS of ROLL FORMS MACHINES and RELATED EQUIPMENT. Expanding operations have immediate openings on 1st & 2nd shift—for

MACHINISTS

TURRET LATHES OPERATORS

FORM TURNING LATHES OPERATOR

ROLL OPERATORS

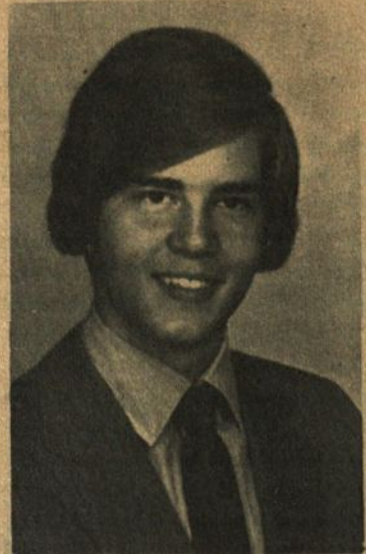
ROLL FORM DESIGN INC.

722 Taylor St., Grand Haven, Mich. (70-74)

ABITURIENTŲ PRISTATYMAS CLEVELANDO VISUOMENEI

Š. m. spalio 21 d. įvyks ketvirtasis abiturientų pristatymas Clevelando lietuvių visuomenei.

Žemiau spausdiname šių metų abiturientų nuotraukas.

Ričardas Ramonis studijuos John Carroll universitete teisę.

Daiva Bielinytė studijuos Cleveland State Universitete pedagoginius mokslus.

Gediminas Puškorius studijuos Cleveland State universitete fiziką arba premed. mokslus.

Bronius Kazėnas studijuos Cleveland State Universitete humanitarinius mokslus.

(Bus daugiau)

TOOLROOM MACHINE HANDS

High hourly rate. Plenty of overtime. All fringe benefits. Light airy air conditioned plant. Steady work for qualified men & overtime.

TOOLS & GAGES, INC.
2112 E. 63 Street
Cleveland, Ohio

(Go E. 35 to Truscan Approx. 1/4 mi. N. of E. 55 and Broadway)
(72-74)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PAGERBS CUYAHOGA APSKRITIES KONTROLIERIŲ GEORGE VOINOVICH

Spalio 1 dieną rengiama bendra tautybių diena pagerbti jauną politikos veikėją — Cuyahogos apskrities kontrolierių (County Auditor) George Voinovich. Nei vienerių metų neišbuvęs savo pareigose, jis susilaukė didelio pritarimo iš spaudos, unijų ir įvairių tautybių grupių. Lietuviai ypatingai jį gerai pažįsta, kadangi jis gyvena naujosios parapijos rajone ir turi

lietuvių tarpe daug asmeniškų bičiulių.

Bendroje tautybių dienoje, kuri įvyksta sekmadienį, spalio 1, 3 val. p. p., Lenkų salėje, 7526 Broadway, dalyvaus įvairių tautybių tautinių šokių grupės, orkestrai, dainininkai. Jaunimo pasirodymą organizuoja studentai, dirbę George Voinovich įstaigoje vasaros metu. Serbų ir slovėnų orkestrai gros šokiams. Bus įvairių valgių stalai ir didelė loterija. Visą programą koordinuoja Tėvynės Garsų radijo vedėjas J. Stempužis, pranešėjais bus slovėnų programos vedėjas Tony Petkovsek ir Brecksville burmistras Jack Hruby. Clevelando miesto burmistras Ralph Perk taip pat atsilankys šioje dienoje ir visus pasveikins.

Lietuviai kviečiami šioje dienoje gausiai dalyvauti ir tuo pademonstruoti savo paramą apskrities kontrolieriui George Voinovich, nes šį rudenį jis kandidatuoja naujam terminui.

Grupės ir asmenys, norintieji dalyvauti programoje ar prisidėti darbu ir parama, prašom kreiptis pas J. Stempužį (241-2700, Ext. 428).

MACHINE REPAIRMAN

Must be skilled in light to medium machine repair and have knowledge of hydraulics and pneumatic equipment second shift.

Standard Products Co.
2130 West 110 St.
Cleveland, Ohio
An Equal Opportunity Employer (72-75)

PADĖKA

Mūsų nuoširdi padėka ponams Eugenijai ir Jonui Jasinskams, Croft Hall savininkams, už sudarytas malonias sąlygas atostogaujant Ocean City

Stasė ir Leonas Keženiai

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20.000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAĮ VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

NAUJAS FILOSOFIJOS DAKTARAS

Dail. Mindaugas Nasvytis, dėstęs meną Cleveland State universitete, Case Western Reserve Universitete gavo filosofijos mokslų daktaro laipsnį meno istorijos srityje. Jo disertacijos tema buvo Čiurlionių kūrybos santykis su jo laikotarpiu.

• Jaunimo žygio už tikėjimo laisvę komitetas, š. m. rugsėjo 29 dieną, 8 v. v. Clevelande rengia savo tradicinį "subatvakarį". Detroito Dievo Apvaizdos Statybų Komiteto pirmininkas Algis Rugienius kalbės įdomia ir aktualia tema "Ar bus gyva lietuviška parapija 1984 metais?" Visi kviečiami gausiai dalyvauti. Po paskaitos diskusijos ir vaišės. Įėjimas su laisva auka. Pobūvis įvyks "Europa Travel Service" patalpose, 911 East 185th St.

• Romualdas Budrys baigė Cleveland State universitetą gaudamas bakalauro pramoninės inžinerijos srityje. Naujasis inžinierius buvo veiklus universiteto ir lietuvių organizacijose. Priklaušė Grandinėlei ir Čiurlionio ansamblui.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PARUODAMAS NAMAS

Mūrinis. Šiaurėje prie Lake Shore Blvd. 4 miegamieji, 2 vonios. Išbaigtas pramogų kambarys. 2 automobilių garažas. Valgomasis ir 2 ugniakuriai. Tel. 531-7614. (71-72)

SIŪLO DARBĄ

Pensijon išėjusiai porai, prie mažos privačios mokyklos, duodamas 3 kambarių butas už sargo darbą. Heights rajone. Skambinti 221-1408 savaitės dienomis. (71-74)

FOR RENT

5 rooms and bath down. Call: 881-0070. (71-72)

HOUSEWORK

General cleaning, washing and some ironing. Tuesday and Friday. Seven Hills area. References required. Call 351-7525 Thursday, Friday and Tuesday. (69-70)

PLANT MAINTENANCE

Individual needed to do general plant maintenance, must have a background in lift truck repair, general maintenance, hydraulic systems and in-plant equipment. Gas and arc welding skills necessary. Individual must furnish his own tools. Call the Industrial Relations Dept. 419-531-1601 between 9 a. m. and 3 p. m.

SCHOLZ HOMES INC.

2001 North Westwood, Toledo, Ohio 43607

An Equal Opportunity Employer (71-72)

• Daytono vyčiai grįžo iš seimo Clevelande su gražiausiais įspūdžiais. Daugelis pirmą kartą gerėjosi Čiurlionio ansamblio programa. Mary Lucas grįžo su naujomis pareigomis, buvo išrinkta į Lietuvos Vyčių centro valdybą.

• Šv. Kryžiaus lietuvių parapija Daytono pradėjo leisti parapijos biuletinį "Šauklys".

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 29 D, 8 val, vak. Jaunimo Žygis už Tikėjimo Laisvę rengia kultūrinį pobūvį.

SPALIO 1 D, 12 val. Šv. Jurgio salėje, politinio filmo demonstravimas. Rodo ALT skyrius.

SPALIO 1 D, 4 val. LRK Moterų S-gos 36 kuopos metinė vakarienė naujosios parapijos kafeterijoje.

SPALIO 14 D, Chicagos Lietuvių Operos išskiliųjų solistų (D. Stankaitytės, A. Stempužienės, S. Baro ir J. Vaznelio) koncertas. Programoje operų arijos, duetai, etc. Rengia LB Ohio apygarda.

SPALIO 21 D, Ketvirtasis abiturientų pristatymo balius.

SPALIO 22 d, Birutininkių parengimas.

SPALIO 28 D, Akademikų skautų ir skaučių metinė šventė.

SPALIO 29 D, 12 val. Šv. Jurgio parapijos salėje Clevelando Šauliai demonstruos filmą apie širdies ligas.

LAPKRIČIO 4 D, LVS Ramovė ir Lietuvių Bendruomenė rengia Kariuomenės Šventės minėjimą — koncertą.

LAPKRIČIO 12 D, Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla paremti pietus.

LAPKRIČIO 18 D, Lietuvių Diena, Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

GRUODŽIO 9 D, Koncertas Naujos parapijos salėje, Rengia Saleziečiams remti komitetas.

GRUODŽIO 17 D, Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Kalėdų Eglutė.

VASARIO 11 D, Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos rengiami pietūs.

VASARIO 11 D, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas, Rengia ALT skyrius.

KOVO 24 D, Kaziuko Mugė Naujos parapijos salėje.

BALANDŽIO 1 D, Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla paremti pietus.

BALANDŽIO 29 D, Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tradicinis balius.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

NAUJOS KNYGOS

• J. Plačas. LIETUVOS GEOGRAFIJOS ir LIETUVOS ISTORIJOS PRATIMAI. Aštuntajam pradžios mokyklos skyriui. Išleido JAV LB švietimo Taryba. 124 psl. Kaina 2 dol.

• Antanas Saulaitis, S. J. BENDRUOMENĖS KE-LIU. Pratimai lietuvių jaunimui. Išleido JAV LB švietimo Taryba. Kaina 1.50 dol.

• Kun. dr. P. Celiešius. KĄ MES TIKIME. Tikėjimo tiesų santrauka — katekizmas. Spalvotos iliustracijos. 198 psl. Išleido JAV LB švietimo Taryba. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. Kaina 4 dol.

Visos šios knygos gaunamos švietimo Taryboje: L. Raslavičius, 7234 So. Sacramento, Chicago, Illinois 60629.

• Eduardas Cinzas. BROLIO MYKOLO GATVĖ. Apsakos. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas 6349 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629. 304 psl. Aplankas D. Rėklytės — Alekniešės. Spaudė Morkūno spaustuvė Chicagoje. Kaina 6 dol.

FOUNDRYMEN

Expansion and promotion has created openings for degreed personnel.

IMMEDIATE OPENINGS FOR METALLURGICAL ENGINEER PLANT ENGINEER MECHANICAL ENGINEER QUALITY CONTROL FOREMAN MAINTENANCE FOREMAN

also
MOLDERS
COREMAKERS
IRON POURERS
SHIFTERS
&
LABORERS
FOR ALL 3 SHIFTS

Steady work and fringe benefits.

Apply call or write to —
INDUSTRIAL RELATIONS MGR.
THE DALTON FOUNDRY INC.

LINCOLN AND JEFFERSON STS.
WARSAW, INDIANA 46580
(72-73)

TOOL AND DIE DESIGNER

WE HAVE—An opening in our engineering department for an experienced man that can design the tools and dies required to make deep drawn stampings. Will also design jigs and fixtures for secondary operations and special machines and equipment.

IF THIS JOB—interests you, write or call H. Parkinson:

GEUDER, PAESCHKE & FREY CO.

324 N. 15TH STREET
MILWAUKEE, WISCONSIN
414-272-6000

An Equal Opportunity Employer (70-72)

PLASTIC MOLDING Manufacturer needs man with drafting and estimating experience. Should be familiar with compression and injection molding of thermoset materials and the tooling required. Die Cast or Thermoplastic background would be considered. Apply in person or submit resume to: BANGOR PLASTICS, INC. P. O. Box 99, Bangor, Mich. (67-73)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN METAL MODEL MAKERS ALSO HAMMER FORMERS Steady work for qualified men. METAL SPECIALISTS 16440 COMMON RD. ROSEVILLE, MICH. 313-775-0800 (70-72)

PERSONAL MAID FOR INVALID WOMAN. LIGHT HOUSE KEEPING EASTERN SUBURBS. MUST BE FREE & ABLE TO TRAVEL.

216-531-8907

(72-73)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TARŠI EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJOS REIKALU

Galutinai paaiškėjus, kad Sovietų Sąjungos peršamoji Europos ir šiaurės Amerikos valstybių Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencija yra sukurta ir jai ruošiamasi, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas š. m. rugsėjo mėn. 9 d. New Yorke sukvietė Lietuvos ir lietuvių veiksmų vadovaujančių asmenų pasitarimą.

Pasitarime dalyvavo Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas ir vicepirmininkas J. Audėnas, Lietuvos Diplomatinių Tarnybos atstovas — Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke A. Simutis, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas dr. H. Brazaitis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Bobelis ir vicepirmininkas dr. K. Šidlauskas, JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos vicepirmininkas A. Gečys ir Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkas E. Čuplinskas.

Pasitarime buvo apžvelgti tarptautinių įvykių raida, priėjusi iki susitarimo konferenciją kviesti ir apsvaistytą, ką mūsų veiksniai turėtų atlikti konferencijai vykdant paruošiamuosius darbus bei jai jau susirinkus.

Pirmuoju klausimu apžvalginį pranešimą padarė V. Sidzikauskas, antruoju — J. Audėnas.

Išsamiai dalį apsvaistytą buvo sutarta kokie darytini žygiai atitinkamus dokumentus paruošti konferencijos pradinuose darbuose bei dalyvauti pačioje konferencijoje, ir visų žygių finansavimo klausimas. Pasitarimui vadovavo dr. J. K. Valiūnas.

(E)

• Vliko Tarybą papildyta dviem naujais — jaunais nariais: Vytautas Bronislavas Radzivanas (27 m. amž.) ir Antanas Vytautas Razgaitis (25 m. amž.).

Vliko Valdybą šiuo metu sudaro: pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, J. Audėnas, St. Dzikas, dr. J. Puzinas, V. B. Radzivanas, A. V. Razgaitis ir J. Valaitis.

Abu naujieji nariai turi mokslinius magistrų laipsnius — Radzivanas iš inžinerijos (Manhattan College New Yorke) ir Razgaitis iš matematikos (Ohio valst. universitete). Jie abu siekia daktaro laipsnio ir abu ateitininkų veikėjai. Radzivanas yra Lietuvių Fronto Bičiulių kandidatas, o Razgaitis — paties Vliko pirmininko parinktas.

UZPRENUMERAVO DIRVĄ ŠEŠIEMS STUDENTAMS

ALT S-gos valdyba, pildydama savo nutarimą, užprenumeravo Dirvą metams šešiams studijuojantiems neolituonams:

Romui Česui, Danutei Nolte, Gintarui Endrijonui, Viktorijai Dirgelaitei, Algiiui ir Daivai Matkoškam ir Vyteniu Izbickui.

Dirva dėkoja ALT S-gos valdybai už šešių jaunuolių prenumeratas, tuo padidindami Dirvos skaitytojų šeimą.

• Prof. Stasys Žymantas, Dirvos bendradarbis, dr. G. Z. Brinkio priežiūroje, buvo paguldėtas St. Joseph ligoninėje, kur jam buvo padarytos dvi operacijos. Šiuo metu prof. S. Žymantas sveiksta namuose (1120 So. Magnolia Ave., Los Angeles, Calif. 90006).

Linkime jam greit atgauti jėgas ir vėl įsijungti spaudos darban.

• PLIAS-ALIAS 1972 m. suvažiavimo proga be daugybės skyrių atstovų ir kitų dignitarų, kurie suvažiavus Washingtono ne tik nuo Atlanto bet ir nuo Pacifiko krantų, yra pasižadėjęs dalyvauti ir inž. H. Peter Guttman, kuris yra Chairman of the International Business Development Committee, padalinys labai įtakingos Consulting Engineers Council of the United States of America (CEC). Ši organizacija apima inžinierius ir architektus konsultantus ne tik Amerikoje, bet ir tarptautiniuose profesiniuose ir biznio reikaluose.

Inž. Guttman atstovaudamas CEC ir FIDIC yra dažnai sutinkamas Jungtinių Tautų ir Pasaulinio Banko aukštuose sluoksniuose. Jis yra susidomėjęs PLIAS-ALIAS veikla ir no-

ri iš arčiau susipažinti su jos nariais.

Esant nemažam užklausiui dėl vaikų priežiūros, PLIAS 1972 m. suvažiavimo rengimo komisija praneša, jog tėvai, kurie pageidautų atsivežtiems į suvažiavimą vaikams priežiūros, prašomi apie tai pranešti kiek galint greičiau suvažiavimo rengimo pirmininkui: S. Backaitis, 933 Leigh Mill Road, Great Falls, Va. 22066, tel. (703) 759-2905.

• Tėvynės Mylėtojų Draugija kviečia visus į savo šeimą š. m. lapkričio 12 d. Sandaros svetainėje, 840 W. 33rd Street, Chicago, Ill.

• Birutė Masilionytė, dr. Juozo ir Valerijos Masilionų duktė, Daytono šv. Kryžiaus lietuvių parapijos bažnyčioje rugpiučio 5 d. susituokė su Thomu Haherty, Alter mokyklos mokytoju. Birutė studijavo Daytono universitete psichologijos, filosofijos ir politinius mokslus. Vestuvėse dalyvavo gausus būrys giminių ir pažįstamų.

Dr. Romas Giniotis pravedė visas lietuviškas tradicines apeigas ir gražiai padainuota keleta tautiškų dainų.

FLORIDOS PAJURIAIS ATEINA RUDUO Juno Beach, Florida

Žiemą Florida tinka tik turtuoliams. Norį aplankyti ir pailsėti Floridoje, atvažiuokite rudenį arba vėlyvą pavasarį. Kainos Floridoje tos pačios iki gruodžio 1 d. kaip vidurvasarį. Kodėl nepasinaudoti?

V. ir A. Tomkų vasarvietė Sapphire Sea, 700 Ocean Drive Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Tel. (303) 844-3388.

ELIZABETH

• Tautos šventės minėjime ir ALT S-gos Elizabetho skyriaus 20 metų gyvavimo sukaktuvėse pagrindinės kalbas pasakys atvykę iš Chicago Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Bobelis ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas T. Blinstrubas.

Meninę programą atliks sol. Aldona Stempužienė iš Clevelando. Programai vadovaus Irena Veblaitienė. Minėjimas įvyks š. m. rugsėjo 30 d., 7 v. v. Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second St., Elizabeth, N. J.

Visi lietuviai gausiai kviečiami atsilankyti.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTENAS

Minia lietuvių rugsėjo 10 d. susirinko į naujojo Jaunimo Centro pastato atidarymą.

Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

RUGSEJO 10 d. rytą vėl minios lietuvių, kaip II Jaunimo kongreso bei IV Tautinių Šokių šventės dienomis, rinkosi prie Jaunimo centro naujojo pastato atidarymo iškilmėms. Prie paminklo Žuvusiems už Lietuvos laisvę buvo pastatytas altorius, gi naujojo Jaunimo centro pagrindinės durys perjuosytos vėliavos ir visi susirinkę sugiedojo Lietuvos himną. Tik po to prasidėjo mišios ir maldos. Iki šiol buvom įpratę tautinių švenčių progą giedoti Lietuvos himną bažnyčiose po mišių. Lietuviai jėzuitai šį kartą padarė naujovę: himnas buvo su giedotas prieš mišias, į padangę kylant vėliavoms. Tai visiems padarė malonų ir didingą įspūdį. Pamokslo metu vysk. V. Brizgys teisingai pabrėžė, kad čia, Jaunimo centre bei jo aplinkoje, jungėsi ir toliau jungsis lietuvių tautiniai siekliai ir krikščionišybė. Tik kažin ar reikėjo viskui patvirtinti žmonės pranašavimą, kad po eilės metų čia gal vaikščios svetimaučiai ir stebės lietuvių paminklus bei palikimą. Juk per pusę milijono dolerių lietuviai šį kartą kaip ir anksčiau senajam JC sudėjo tam, kad čia augtų bei bręstų naujosios išeivijos lietuvių kartos, kad čia būtų visų lietuvių visuomeninio bei kultūrinio gyvenimo namai. Tadgi Jaunimo centras pastatytas šių dienų lietuviškai gyvybei liudyti, o ne būti kada nors paminklu. Lietuviai jėzuitai taip pat neskytį yra pabrėžę, kad jie iš čia niekad nesitrauks ir sudarys užvarą Brighton, Gage ir Marquette Parkų lietuvių kolonijoms, kad ten taip greitai neišsiveržtų juodosios rasės žmonės.

Pasibaigus mišioms, Lietuvos gen. konsulė Chicagoje J. Daužvardienė tarė trumpą bei prasmingą atidarymo žodį ir perkirpo naujojo Jaunimo centro pagrindinių įėjimo durų kaspiną. Sekdama Lietuvos konsulę bei dvasiškius, minia bemažant užtvėnkė naujuosius rūmus ir pirmą kartą pamatė iš vidaus tas patalpas, kur augs būsimosios išeivijos lietuvių kartos, kur bus saugojami mūsų kūrybiniai lobiai bei kitos tautinės relikvijos. Visi su džiaugsmu gėrėjosi moderniomis patalpomis, įrengtomis Dariaus-Girėno lit. mokyklai bei Pedagoginiam Lituanistikos Institutui. Trečiam rūmų aukšte erdvių patalpų Pasaulio Lietuvių archyvu ir taip pat Muzikologijos archyvu. Yra ir puikių kambarių jaunimui. Tik pirmame aukšte pagrindinis plotas prieš paminklą Žuvusiems už Lietuvos laisvę, kur turi būti Čiurlionio galerija ir Lietuvos Laisvės kovų bei liaudies

meno muziejai, dar galutinai neužbaigta. Neužbaigta įrengti sutrukdė laiko stoka, kiti -- kad pinigų. Bet jau ir šį kartą ne vienas tūkstantis lietuvių, per visą dieną lankę naujuosius Jaunimo centro rūmus, nors dar ir galutinai neįrengtoje kavinėje lietuvių jėzuitų ir jų talkininkų ponių -- buvo nemokamai vaišinami kava bei pyragaičiais, o vakare didžiojoje salėje įvyko banketas, kuriame dalyvavo per 300 žmonių. Banketo metu, šalia kitų, deramai buvo pagerbta buv. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko a.a. Juozo Bačiūno našlė M. Bačiūnienė. Kaip daugeliui žinoma, naujojo Jaunimo centro pastato architektas yra J. Mulokas, statybos vykdytojas inž. J. Stankus, o statybos direktorius kun. J. Kubilius. Prie jų jungiasi šimtai, o gal ir tūkstančiai talkininkų, aukoję didesnes ar mažesnes sumas statybai, prisidėję savo darbu ir kitaip parėmę. Užbaigai prisimena liet. jėzuitų provinciole ir naujojo Jaunimo centro direktoriaus kun. G. Kijausko žodžiai: "Lietuviai jėzuitai su visuomenės pagalba niekad nestatė ir nestatys jokių paminklų, o tik gyvybės rūmus šių dienų lietuviams ir ypač jaunimui..."

• IŠ POKALBIO su Čiurlionio galerijos direktore dail. Vanda Balukienė teko sužinoti, kad nauja, moderni Čiurlionio galerija naujuosiuose Jaunimo centro rūmuose numatoma su deramomis iškilmėmis atidaryti artėjančios Lietuvos Nepriklausomybės šventės progą. Čiurlionio galerijos vadovybė deda pastangas, kad Lietuvių Fondas kiekvienais metais skirtų 1000 dol. dailės premijai, kaip kad skiria Rašytojų dr-jos premijas. Jei Lietuvių Fondo vadovybė prašymo neturės, galimas daiktas, kad pirmoji premija bus įteikta naujosios Čiurlionio galerijos atidarymo progą.

• RAŠYTOJO ir dramaturgo Vytauto Alanto 70 m. amžiaus sukakties minėjimas, rengiamas LŽS cv, įvyks sekmadienį, spalio 1 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, Chicagoje. Pagrindinę

kaibą pasakyti iš Los Angeles atvyks LŽS garbės narys Br. Raila. Scenines ištraukas iš Vyt. Alanto "Buhalterijos klaida" atliks aktorai D. Juknevičiūtė, E. Vilutienė, L. Barauskas, J. Kelečius, A. Dikinis, J. Valantinas ir kiti. Po minėjimo akademijos įvyks visų bendros vaišės su sukaustuvininku. Visa lietuvių visuomenė prašoma savo dalyvavimu atiduoti pagarbą neeiliniam rašytojui ir kartu žymiai lietuvių teatro figūrai.

• KAZKOKS nežinomas gendaris iš Varšuvos atsiuntė Lenkijos lietuvių leidžiamam mėnraščiui "Varsnos" visus jau išėjusius numerius. Su dideliu dėmesiu čia skaidyti bei skaityti puslapius to lietuviško leidinio, kurį leidžiamas "socialistiniame" krašte ir "socialistinėje" santvarkoje. Visų pirma į akis krenta didžiulis skirtumas tarp lietuviškos spaudos, leidžiamos okup. Lietuvoje, ir "Varsnų". "Varsnų", kurios kaip minėjau, leidžiamos "socialistiniame" krašte, pirmuose puslapiuose matome sveikinimus "Sveikiname su Kalėdomis ir Naujaisiais metais", "Linkime daug džiaugsmo su Velykom," ir pan. Tuo tarpu okup. Lietuvos spaudoje jau beveik per 30 metų bijojami viešai bent žodeliu apie tas šventes užsiminti. Yra gražių straipsnių apie Lietuvos praeitį, įvairių kelių ypač po lietuviškąjį Suvalkų trikampį aprašymų. Štai ištrauka iš vieno tokių aprašymų: "Pirma reikia užsukti į Punksą ir susipažinti su jo įžymybėmis. Tuo labiau, kad Punksko bažnyčios bokštai jau buvo mums matomi nuo Vidugrių kalvelių. Prieš įvažiuojant į miestelį, liepią sustabdyti mašiną prie kalnelio, ant kurio stovi "Smūtkelis" -- puikus Petro Rolo ir gabų Kreivėnų vyrų drožinys, pastatytas 1955 m. Mano turistai nepaprastai džiaugėsi, galėdami matyti tokį puikų pakelės kryžių, kokio neužtikto niekur kitur Lenkijoje. Padarę atminimui nuotrauką, įvažiuojame į seniau buvusį miestą..." (Varsnos, 1972 m., nr. 5-6).

Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė atidaro naują Jaunimo centro pastatą perkirpdama kaspiną. Šalia stovi vysk. V. Brizgys ir kun. dr. J. Kubilius, S.J. Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS ELIZABETHO SKYRIAUS VALDYBA

KVIEČIA JUS DALYVAUTI

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIME

ir

SKYRIAUS 20 METŲ SUKAKTUVĖSE

1972 m. rugsėjo mėn. 30 dieną, šeštadienį,

LIETUVIŲ LAISVĖS SALĖJE,

269 SECOND STREET, ELIZABETH, NEW JERSEY.

Kalbės iš Chicagos atvykę

ALT pirmininkas dr. K. BOBELIS ir

ALT S-gos pirmininkas T. BLINSTRUBAS.

Meninę dalį išpildys sol. ALDONA STEMPUŽIENĖ.

Akompanuoja Albinas Prižgintas.

Programa praves IRENA VEBLAITIENĖ

Minėjimo pradžia 7 val. vakare.

Auka tik \$12.00 asmeniui.

Po programos gardi vakarienė ir linksmi šokiai.